

panorama

inforegio

30

2009. gada vasara

**Baltijas jūras
stratēģija –
uz ilgtspējīgu, plaukstošu nākotni**

REDAKTORA SLEJA

Dirk Ahner

3

PĀRSKATS

ES Baltijas jūras reģiona stratēģija – daudzas valstis, viens reģions

4–7

INTERVIJAS

Kristofers Bizlijs – Dr. Cecīlija Malmstroma – Jans Kozlovskis – Dr. Andreass Ropke

8–11

PĀRI ROBEŽĀM

Projekts *JOSEFIN* – atbalsts maziem un vidējiem uzņēmumiem sniedz jaunus ieguvumus Baltijas jūras reģionam

12–13

UZ SAUSZEMES

COHIBA – izstrādā metodes, ar kurām identificēt un kontrolēt bīstamu vielu ieplūdi Baltijas jūrā

14–16

PROBLĒMU NOVĒRŠANA

KOPĪGAIS PAMATS

Kopdarbs Baltijas jūras reģionam

17

18–19

UZZINIET VAIRĀK

20

REGIO TEMATI

Teritoriālā kohēzija – kur rodas jēdziens

21

MŪSU PROJEKTOS

“Musikpark” Manheimā – Nanoveselības centrs

22–23

SADARBĪBAS TĪKLU VEIDOŠANA

Tikla sadarbības konference Visbijā, Zviedrijā. 2009. gada 11.–12. jūnijs

24–25

IEPRIEKŠĒJAIS IZDEVUMS, NĀKAMAIS IZDEVUMS

26

DARBA KĀRTĪBA

27

28

NODROŠINIET, KA JŪS SADZIRD

Fotogrāfijas (lappuses):

Vāks: *Istockphoto*

5., 10., 16., 21., 24., 25. lappuse: © CE

5., 14., 15., 26. lappuse: © *Jaakko Mannio*

6., 7., 12.–13. lappuse: © *Istockphoto*

8. lappuse: © *Baltic Sea Convention - Jenny Björkqvist*

9. lappuse: © *Hans Doverholm, Metsahallitus*

10. lappuse: © *Office of the Marshal of the Pomorskie Voivodeship*

11. lappuse: © *Lisa Katharina Röpke*

18., 19. lappuse: © *Vomare Project*

22. lappuse: © *Musikpark Mannheim GmbH*

23. lappuse: © *Swansea University*

Redaktors: Rafaels Gulē (*Raphaël Goulet*) Eiropas Komisija, Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts

Šis žurnāls ir iespiests angļu, franču un vācu valodā uz pārstrādāta papīra.

Tas ir pieejams 21 valodā šajā vietnē: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_lv.htm

Šajā publikācijā paustie viedokļi ir autoru viedokļi, kas ne vienmēr atspoguļo Eiropas Komisijas nostāju.

Eiropas Savienības stratēģija Baltijas jūras reģionam: no vārdiem pie darbiem

ES stratēģija Baltijas jūras reģionam ir jauns kopdarbības veids Savienībā. Gandrīz 100 miljoni cilvēku astoņās dalībvalstīs centīsies plānot, noteikt prioritātes un īstenot darbības, apzinoties, ka viņu kolēģi un kaimiņi strādā līdzvērtīgi un to pašu mērķu sasniegšanai. Baltijas jūras reģionā tas nodrošinās ilgtspējīgu vidi un optimālu ekonomisko un sociālo attīstību.

Iesaistīti tiek visi

Šo stratēģiju pieprasīja Eiropas Padome, ņemot vērā Eiropas Parlamenta darbu. Šajā *Panorama* izdevumā jūs uzzināsiet, ka stratēģija guvusi panākumus, pateicoties sevišķi lielam iesaistīto partneru un dalībnieku skaitam visos līmeņos. Kopīgi strādājot, mēs varam efektīvāk izmantot naudas līdzekļus un citus resursus un tādējādi uzlabot reģiona nākotni. Ir iespējams efektīvāk mobilizēt zināšanas un enerģiju, kā arī uz visiem reģiona iedzīvotājiem attiecināmās ES likumdošanā ietvertās priekšrocības.

Pirmie soļi

Komisijas sagatavotajā rīcības plānā ir iekļauti 80 projekti, kas apvienos 15 savstarpēji saistītas prioritātes. Projekti aptver vides uzlabojumus (piemēram, nitrātu un fosfātu līmeņa samazināšana Baltijas jūrā), labklājības līmeņa celšanu (piemēram, veicinot uzņēmējdarbību), labāku pieejamību (piemēram, pilnveidojot transporta savienojumus), kā arī drošumu un drošību (piemēram, uzlabojot reaģēšanas pasākumus). Jau drīzumā gaidāmi reāli uzlabojumi, un to veiksmīga īstenošana, kas ir arī kopīgās stratēģijas īstenošana, atkarīga no daudziem reģiona partneriem un atbalsta augstākajā politiskajā līmenī visās valstīs. Stratēģija piedāvā ievērot pamatprincipus, radot cilvēkos pārliecību, ka viņi spēj veidot labāku Baltijas jūras reģionu. Šis *Panorama* izdevums atspoguļo stratēģijas ierosinājumus attiecībā uz veidiem, kā realizēt reģiona priekšrocības.

Komisija, Eiropas Parlaments, dalībvalstis un visi reģiona dalībnieki pēta jaunu kopdarbības veidu, kura pamatā nav ne nauda, ne īpaši likumi vai jaunas institūcijas, bet gan cilvēku vēlme sadarboties, lai risinātu reģiona problēmas. Šai makroreģionālajai stratēģijai, kā mēs to dēvējam, nav nacionālu vai reģionālu barjeru, ne arī īpašu politikas jomu. Ir vajadzīgas pozitīvas pārmaiņas, kuru robežas noteiks tikai partneru vēlme darboties.

Dirk Ahner

Eiropas Komisijas Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta vadītājs

Stratēģija piedāvā ievērot pamatprincipus, radot cilvēkos pārliecību, ka viņi spēj veidot labāku Baltijas jūras reģionu.

ES BALTIJAS JŪRAS REĢIONA STRATĒGIJA –

DEVIŅAS VALSTIS, VIENS REĢIONS

Lielākā daļa Baltijas jūras 8000 km garās krasta līnijas ir sadalīta starp astoņām ES dalībvalstīm, no kurām katrai ir savas prioritātes un rūpes, savi ekonomikas imperatīvi un politiskās intereses. Šis kuģu lielceļš pārāk bieži kalpo par izgāztuvi – ap Baltijas jūru dzīvo aptuveni simts miljoni cilvēku.

Lai gan aizvadīti kopīgas darbības gadi, uzlabojot jūras stāvokli, tas turpina pasliktināties. Tādēļ dalībvalstis ir pieprasījušas Eiropas Komisijai nākt klajā ar dzīvotspējīgu stratēģiju, kas šim reģionam nodrošinātu gaišāku nākotni.

Pirmā šāda veida stratēģija

Šogad maijā apritēja pieci gadi, kopš Polija, Igaunija, Latvija un Lietuva iestājās Eiropas Savienībā. Šo valstu pievienošanās nozīmē, ka astoņas no deviņām Baltijas valstīm gūst labumu no preču un pakalpojumu brīvas kustības, turklāt tās daļa ne tikai milzīgu kopīgu mantojumu, bet arī kopīgu ūdens kvalitātes likumdošanu. Fiziskais un kulturālais tuvums padara Baltijas reģionu par ideālu vietu, kurā radīt pirmo šāda veida stratēģiju, kas aptver visu makroreģionu. Tā arī simbolizē pirmo nopietno soli uz integrētas jūras politikas ieviešanu reģionā.

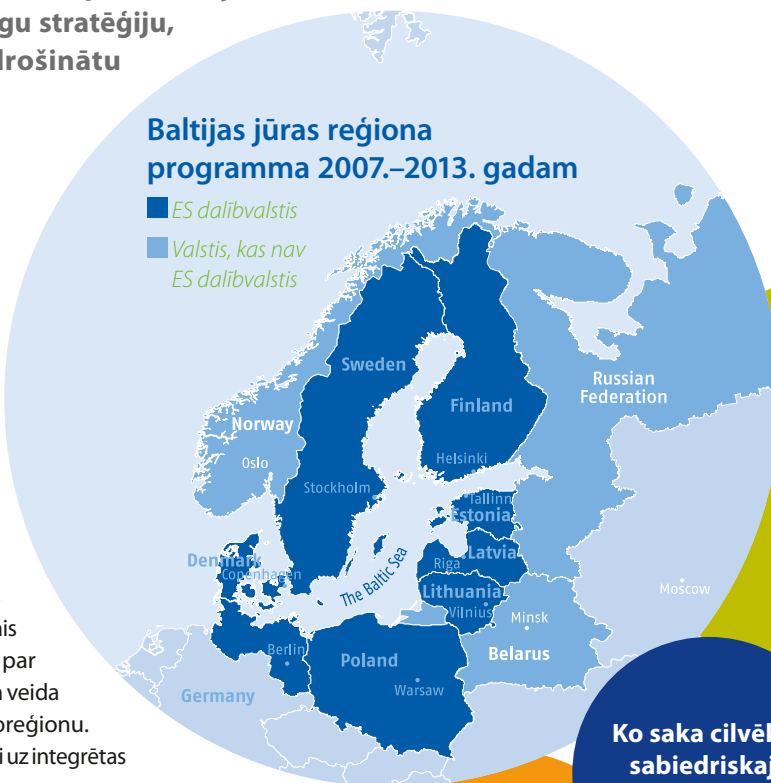
Stratēģijas četri stūrakmeņi ir vērsti uz to, lai šo Eiropas daļu izveidotu par vides ziņā ilgtspējīgu, pārtikušu, pieejamu, pievilcīgu un drošu.

Pēc spraigām debatēm un apspriešanas, kurai bija iesūtīti vairāk nekā simts viedokļi, Eiropas Komisija 10. jūnijā pieņēma stratēģiju. Apspriešanas periodu, kas ilga no 2008. gada 30. septembra līdz 2009. gada 6. februārim, uzsāka un noslēdza divas galvenās konferences. Apspriešanas gaitā notika četri atklāti darbsemināri, katrs par savu stratēģijas stūrakmeni. Vienlaikus Komisija organizēja atklātu apspriešanu, lai ikvienam neatkarīgi no viņa atrašanās vietas dotu iespēju izteikt savu viedokli. Savu viedokli bija aicināti izteikt gan Hamburgas jauniešu konferences dalībnieki, gan Pasaules dabas fonda pārstāvji.

Kādi ir rezultāti? Var secināt, ka ikviens dalībnieks uzskata šo stratēģiju par steidzami nepieciešamu, jo reģiona problēmas ir pārāk uzkrītošas, lai tās ignorētu. Dažādās jomās un dažādās valstīs notiekošās iniciatīvas un realizētā politika ir laba, taču tā nav saskaņota un tāpēc nav tik efektīva, kā varētu būt. Ir arī kļuvis skaidrs, ka stratēģijai jābūt praktiski pielietojamai, nevis teorētiskai: laiks, kad varēja tikai runāt, ir pagājis, un Baltijas jūras reģionam nepieciešama darbība. Tas ir atspoguļojies to lietu sarakstā, ko cilvēki negrib redzēt, tukšās deklarācijās bez noteiktām darbībām un konkrētiem termiņiem.

Baltijas jūras reģiona programma 2007.–2013. gadam

- ES dalībvalstis
- Valstis, kas nav ES dalībvalstis

“Ļaujiet Baltijas jūras stratēģijai parādīt pasaulei, ka, strādājot kopā, ir iespējams kaut ko mainīt un Baltijas jūra var tikt izglābta.”
Elms Enderss (*Alm Anders*)

Ko saka cilvēki – sabiedriskajā apspriešanās gūtās atbildes

“ES Baltijas jūras reģiona stratēģijai būs nepieciešams kāds atbildīgs par koordinēšanu un procesa vadību. Šim uzdevumam piemērota varētu būt Eiropas Komisija, jo tai ir nepieciešamā kapacitāte un darbaspēks.”
Tobiass Etcolds (*Tobias Etzold*)

“Baltijas jūras reģions ir mūsu kopējās vides būtiska daļa. Ikkatram ir jāsniedz ieguldījums Baltijas jūras reģiona labklājībā. Mēs visi varam kļūt par šīs brīnišķīgās jūras atjaunošanas un glābšanas stratēģijas daļu.”
Borje Hegmans (*Börje Hagman*)

Stratēģijas realizēšana

2007. gada decembrī dalībvalstis lūdza Komisiju, kuras Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts vadīja šo procesu, sagatavot Baltijas jūras reģiona stratēģiju. Tā papildus citām darbībām palīdzētu risināt steidzamos vides izaicinājumus, kas saistīti ar Baltijas jūru. 10. jūnijā Komisija pieņēma stratēģiju kopā ar paziņojumu un darbības plānu. Tagad tā tiks nosūtīta Parlamentam un Padomei diskusēšanai un saskaņošanai.

Katram kāda daļiņa

Stratēģijas četri stūrakmeņi tiek vadīti tā, lai tikpat kā nekas nepaliktu nepamanīts. Komisija nolēma izmantot strukturētu, nevis selektīvu pieeju, un izveidoja shēmu, kas ietver nepārtrauktas prioritātes un darbības, kā arī projektus, kuriem ir noteikti pabeigšanas termiņi. Tādējādi tā noteica metodoloģiju, kas ietver arī individuālus mērķus un līdzekļus to sasniegšanai, kā arī pielāgošanos reģiona attīstībai, padarot stratēģiju piemērojamu.

Tas nozīmē, ka stratēģiju var izmantot gan pieejas strukturēšanai reģioniem turpmākajos gados, gan arī tā ļauj visiem dalībniekiem – Zviedrijai, Somijai, Igaunijai, Latvijai, Lietuvai, Polijai, Vācijai un Dānijai – stratēģijas ietvaros noteikt savas prioritātes. Ne visas prioritātes attieksies uz ikvienu dalībnieku, taču katram dalībniekam būs prioritāte, kuru virzīt.

Stratēģija ierosina galvenokārt izmantot Ziemeļu dimensijas shēmu, kopīgu ES, Krievijas, Norvēģijas un Īslandes politiku ārējiem sadarbības aspektiem, ar iespēju nepieciešamības gadījumā izmantot alternatīvus kanālus (piemēram, Baltijas jūras valstu padomi). Krievija un citas kaimiņvalstis norādījušas, ka tās pozitīvi uztver ES centienus nodrošināt tās ar informāciju, un ES vēlas ar tām sadarboties kopīgu interešu jautājumos.

Šajā posmā stratēģija neietver nekādu papildu finansējumu – tā galvenokārt ir atkarīga no ļoti daudzu cilvēku un organizāciju koordinēšanas šajā zonā un maksimālā labuma gūšanas no esošajiem valstu un ES politikas darbības veidiem. Daudzus reģiona ikdienas dzīves aspektus tā skar drīzāk praktiski, nevis ideālistiski. Piemēram, jauni projekti, uzlabojot transporta sistēmas un enerģijas tīklus, kā arī stiprinot aizsardzību no būtiskākajiem negadījumiem jūrā un uz sauszemes, dos ieguldījumu augstā jūras piesārņojuma līmeņa samazināšanā.

Pateikt ir viegli, bet ar ko sākt?

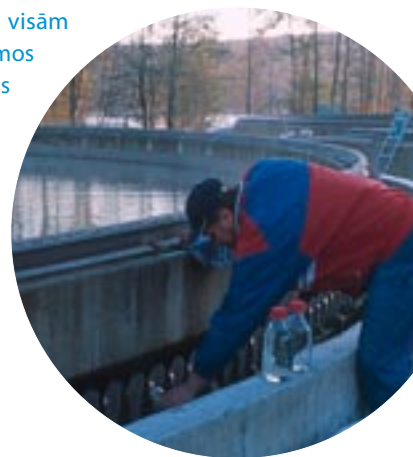
Stratēģija ietver piedāvājumus, kas pamatojas uz jau esošiem pasākumiem, proti, priekšlikumus risināt nozīmīgākos izaicinājumus un izmantot svarīgākās iespējas. Lūk, dažas idejas:

ILGTSPĒJĪGA VIDE

Baltijas jūra, kuras vidējais dziļums tikai 58 metri, pārmērīgas lauksaimniecībā, rūpniecībā un mājāsaimniecībās izmantoto nitrātu un fosfātu noplūdes dēļ zaudē savu kvalitāti un bioloģisko dažādību. Šīs vielas ieplūst jūrā un izraisa paaugstinātu eitrofikāciju. Aļģu ziedēšana lielus jūras apgabalus pārvērš smirdošās zaļās gļotās, kas atskābekļo ūdeni un nogalina daudzas skartajā apgabalā mītošas sugas. Lai ūdens pilnībā nomainītos, ir nepieciešami 30 gadi, tāpēc piesārņojums ir sevišķi nopietna problēma.

Stratēģija ietver dažas idejas par tādu darbību turpināšanu, kas reģionā jau tiek veiktas, lai no mazgāšanas līdzekļiem izskaustu fosfātus. Neieklājot tos mazgāšanas līdzekļos, Baltijas jūrā nonākušo fosfātu daudzumu varētu samazināt par ceturtdaļu, un tādējādi mazinātos aļģu ziedēšana.

Vide ir saistīta ar lauksaimniecību, tāpēc formālam ekspertu padomdevēju tīklam no visām valstīm ap Baltijas jūru šajos jautājumos vajadzētu veicināt labāko praksi, kas samazinātu mēslojuma noteci, vienlaikus saglabājot vai pat paaugstinot ražīgumu.

Lai gan stratēģijai nav pašai sava finansējuma, 2007.–2013. gadā finanšu līdzekļus Baltijas reģions gūs no Reģionālās politikas un citiem ES fondiem:

- **Baltijas reģiona vides ilgtspējīguma veicināšanai**
Pavisam piešķirti 9,8 miljardi eiro, tajā skaitā 3,1 miljards eiro notekūdeņu apstrādei
- **Baltijas reģiona konkurētspējas veicināšanai**
Pavisam piešķirti 6,7 miljardi eiro, tajā skaitā 2,4 miljardi eiro inovācijām mazajos un vidējos uzņēmumos
- **Baltijas pieejamības veicināšanai**
Pavisam piešķirts 27,1 miljards eiro: informācijas sabiedrībai 1,4 miljardi eiro, transportam 23,1 miljards eiro, enerģijai 2,6 miljardi eiro
- **Baltijas drošībai un aizsardzībai, izmantojot risku novēršanu**
Pavisam piešķirti 697 miljoni eiro

LABKLĀJĪBAS VEICINĀŠANA

Reģiona vājākā vieta ir zemais iekšējās konkurences līmenis. Dažās reģiona valstīs nav tik liels tirgus, lai tajā varētu veicināt nepieciešamo konkurenci. Vienīgais risinājums ir ciešāka reģiona integrēšana. 2005. gadā tika lēsts, ka tipisks starptautiskas tirdzniecības darījums ietvertu aptuveni 30 dalībniekus, 40 oriģināldokumentus un 360 kopijas.

Direktīva par pakalpojumiem nosaka nodrošināt reālu vienotu pakalpojumu tirgu visā ES, samazinot birokrātiju un palīdzot cilvēkiem uzsākt savu uzņēmējdarbību vai pārcelties no vienas valsts uz citu. Taču Baltijas valstīs šis process tiek bremsēts un sadrumstalots. Stratēģija ietver darbības, kas ļautu izmantot direktīvu daudz efektīvāk, palielinot tirdzniecību un nodrošinot mazos un vidējos uzņēmumus ar lielākām iespējām.

Lai palīdzētu topošajiem uzņēmējiem, jāuzlabo piedāvātie izglītības pakalpojumi, tādēļ stratēģija iesaka izveidot koledžu un universitāšu apvienību. Tādējādi tiktu nodrošināta kvalitāte un apvienoti vienas un tās pašas nozares dažādi mācību centri. Mērķis ir arī sekmēt cilvēku tiesības uz brīvu pārvietošanos reģionā, tiecoties iegūt zināšanas vai ar mērķi mācīt citus.

REĢIONA PIEEJAMĪBAS UZLABOŠANA UN PIEVILCĪBAS VAIROŠANA

Austrumi un Rietumi joprojām ir samērā izolēti no pārējās Savienības, kas arvien straujāk kļūst par vārtiem no Āzijas. Ziemeļsomijai, Zviedrijai un Baltijas valstīm ir viszemākais pieejamības rādītājs visā Eiropā. Īpašas bažas rada arī energoapgāde un drošība; reģionam ir daži vietējie avoti, un tas paļaujas uz importu, taču nav atbilstoša starpsavienojuma, kas garantētu drošību.

Ja gatavojaties ceļot no Varšavas uz Tallinu, varat dot priekšroku lidošanai. 36 stundu ilgs brauciens ar vilcienu noteikti nešķitīs pievilcīga alternatīva tiem, kam svarīga katra minūte. Ir nepieciešami veidi draudzīgi ceļošanas veidi, vilcieniem jāklūst par dzīvotspējīgu alternatīvu, tāpēc stratēģijā ir iekļauta dzelzceļa līnijas "Baltica", kas nodrošinātu 120 km/h ātru satiksmi no Varšavas uz Tallinu, izveidē līdz 2013. gadam.

Enerģija ir reģiona būtiskākā problēma, turklāt vitāli svarīga, ja vēlamies izveidot šo reģionu dzīvošanai pievilcīgu. Turklāt stratēģija ir virzīta uz esošo rādītāju paaugstināšanu praktiskā un tiešā veidā. Tā nosaka paņēmienus, kā izveidot energoapgādes starpsavienojumus starp Baltijas valstīm un plašāku reģionu, atbalstot Baltijas starpsavienojuma plānu un Zviedrijas-Lietuvas augstsprieguma līnijas savienojumu. Turklāt atbalsts nav tikai retorika. ES gatavojas investēt 500 miljonus eiro reģiona gāzes un elektroenerģijas infrastruktūrā.

DROŠĪBA UN AIZSARDZĪBA – VISSVARĪGĀKIE JAUTĀJUMI

Jūras satiksme kļūst intensīvāka, un, milzīgajiem naftas tankeriem izmantojot jūru kā maģistrāli, negadījumu risks ir ļoti reāls. Laikā no 2000. līdz 2007. gadam naftas pārvadājumu skaits Baltijas jūrā pieauga vairāk nekā divas reizes un sasniedza 171 miljonu tonnu. Bargas ziemas apstākļos risks pieaug, un kuģi bieži vien nav pienācīgi nodrošināti pret ledu. Drošību reģionā mazina arī organizētā noziedzība. Atkarībā no novietojuma, noziedzības veidi Baltijā saasinās krāso ekonomisko un sociālo apstākļu atšķirību dēļ.

Ņemot vērā garās ārējās robežas, reģionā jāveic saskaņoti pārrobežu pasākumi, lai novērstu cilvēku, narkotiku un ieroču tirdzniecību. Noderīgas būtu krasta apsardzes apmaiņas sistēmas, tajā skaitā sadarbība jūras tiesībsardzības jomā. Stratēģijas rīcības plāns piedāvā veidus, kā koordinēt cīņu pret noziedzību, integrējot esošās organizācijas, kas palīdzētu valstīm veiksmīgāk sadarboties. Tas piedāvā apvienot spēkus, lai iesaistītu tiesībsardzības institūcijas, mobilo patruļu nodaļas, izmeklēšanas vienības, izlūkvienības, aprikojuma koplietošanu servisos un ciešāku sadarbību starp nodaļām, iegādājoties, izvietojot un izmantojot tehnoloģijas.

Lai novērstu jūras risku, rīcības plānā arī ieteikts veidot integrētu ziņojumu tīklu un visas jūrniecības uzraudzības sistēmu, piemēram, kuģošanas drošības, jūras vides aizsardzības, zvejas kontroles, muitas, robežkontroles un tiesībsardzības sistēmu.

Kas dara Baltijas jūru tik īpašu?

Šīs jūras ekosistēma ir unikāla: ūdens, kas ir gandrīz kā saldūdens, piepilda jūras ziemeļu daļas, kuras aptuveni pusgadu klāj ledus. Vietā, kur Ziemeļjūra tiekas ar Baltijas jūru, Dānijas šaurumā, ūdens ir sālš. Šis kontrasts veido unikālu ekosistēmu, kurā sugas ir pielāgojušās dažādajām ūdens sāļuma pakāpēm, un tajā spēj izdzīvot tikai noteikta sugu izlase. Šāds smalks līdzsvars dara ekosistēmu īpaši ievainojamu pārmaiņu laikā gan fizikālā un ķīmiskā sastāva, gan barošanās ķēdes struktūras ziņā.

Baseins, kas atrodas ap Baltijas jūru un no kura notiek notece, platības ziņā ir vairāk nekā četras reizes lielāks par pašu jūru.

Aptuveni 20 % šo apgabalu tiek izmantoti lauksaimniecībai un ganībām, pārējie ir blīvi apdzīvoti, tāpēc notece un notekūdeņu apstrāde ir galvenie faktori, kas izraisa aļģu ziedēšanu.

Jūras robežvalstis vienmēr bijušas saistītas ar tirdzniecību. Agrajos viduslaikos vikingi šajā apgabalā izveidoja savu tirdzniecības impēriju, jo tas bija bagāts ar kažokādām, dzintaru, kokmateriāliem un koka darvu. 13.–17. gadsimtā Hanzas savienība pārņēma Baltijas valstis, kļūstot par spēcīgāko ekonomisko noteicēju Ziemeļeiropā un izmantojot galvenokārt jūras ceļus.

Šis kopējais, vairāk nekā tūkstoš gadus senais mantojums ir pamats, uz kura varam veidot stratēģiju, lai nodrošinātu, ka Baltija kļūst par Eiropas veiksmes stāstu, un lai tās nākotne būtu tikpat pārtikusi un dinamiska kā pagātne.

KRISTOFERS BĪZLIJS (CHRISTOPHER BEAZLEY)

Bijušais Eiropas Parlamenta loceklis

Kristofers Bīzlijs ir Baltijas valstu starptautiskās grupas dibinātājs, kurš ir aktīvi iesaistīts Baltijas jūras reģiona stratēģijas izveidē.

Šī stratēģija simbolizē pagrieziena punktu Baltijas jūras reģiona attīstībā. Uz kādām pārmaiņām nākamo desmit gadu laikā Jūs visvairāk cerat?

- Astoņu piejūras valstu pašreizējo būtisko ekonomiskās darbības un perspektīvu atšķirību nomainīs efektīvs ES vienotais tirgus.
- Tiks atjaunots Baltijas jūras ekoloģiskais stāvoklis.
- Tiks atjaunota dabiskā ekonomikas, vides, sociālā, politiskā un kultūras harmonija, kas gadsimtiem ilgi eksistēja pirms Hitlera/Staļina, Molotova/Ribentropa pakta.

Jautājumi, kas jārisina reģionā un pašā jūrā, ir sarežģīti. Kādu problēmu novēršana, Jūsprāt, būs vislielākais izaicinājums?

- Veiksmīga Baltijas jūras reģiona dislokācijas pārciešana un kompensēšana, kas Aukstā kara un Eiropas sadalījuma dēļ ilgusi pusgadsimtu.
- Pareizas kopīgas stratēģijas, nevis vairāku savstarpēji nesaistītu projektu realizācijas nodrošināšana. Stratēģija rada dinamiku, jo viena darbība izraisa citu, un sabiedrība – pārējā Eiropa un ārpus tās – apzinās procesa nozīmīgumu.

- Pārlicība, ka stratēģijas pārvaldībai politisko virzību sniedz astoņu piejūras valstu valdību vadītāji un ka tieši iesaistītā Padome, Komisija, Parlaments, kā arī reģionālās un vietējās institūcijas darbojas saskaņoti un efektīvi un nodrošina pārskatāmību un sabiedrības dalību.

Kuri, pēc Jūsu domām, ir lielākie šķēršļi veiksmīgai stratēģijas ieviešanai?

Lai gan stratēģija jāskata kā viens veselums, kur katrs elements mijiedarbojas ar pārējiem, visproblemātiskākās jomas ir kultūra un izglītība. Parlamenta ES Baltijas stratēģija ir noteikusi vairākas specifiskas darbības jomas: studentu/lektoru apmaiņa – kopīgā ES Baltijas mantojuma apzināšanās, vienotas universitāšu/rūpniecības izpētes programmas, kā arī tūrisma potenciāls.

Visambiciozākais ir priekšlikums izveidot pasaules mēroga "Ivy League" Baltijas universitāti, lai varētu līdzvērtīgi konkurēt ar ASV un ievērojamajām ES universitātēm.

Kultūras jomā nedrīkst par zemu novērtēt dziesmu, mūzikas, vēstures, literatūras, slavenību un mākslas nozīmīgumu, un šis mantojums jādemonstrē visai pasaulei.

“Lai gan stratēģija jāskata kā viens veselums, kur katrs elements mijiedarbojas ar pārējiem, kultūra un izglītība ir visproblemātiskākās jomas.”

Dr. CECĪLIJA MALMSTRĒMA

(CECILIA MALMSTRÖM)

Zviedrijas ES lietu ministre

Šī stratēģija simbolizē pagrieziena punktu Baltijas jūras reģiona attīstībā. Uz kādām pārmaiņām nākamo desmit gadu laikā Jūs visvairāk cerat?

Šobrīd astoņas no Baltijas jūras reģiona valstīm ir Eiropas Savienības dalībvalstis, un tās ir integrētas Savienības iekšējā tirgū. Tas ir sekmējis pozitīvu reģiona attīstību kopš 20. gadsimta 90. gadu sākuma. Tomēr pastāv nopietni izaicinājumi, kuri mums visiem ir jāapzinās un jārisina ciešā sadarbībā.

Ceru, ka desmit gadu laikā stratēģija sekmēs padziļinātu integrāciju un konkurētspēju Baltijas jūras reģionā un ka Baltijas jūra būs daudz veselāka nekā šobrīd.

Jautājumi, kas jārisina reģionā un pašā jūrā, ir sarežģīti. Kādu problēmu novēršana, Jūsprāt, būs vislielākais izaicinājums?

Svarīgi, lai mēs pārlicinātos, ka Baltijas jūras reģiona labklājības veicināšanai pieņemtie mēri nav pretrunā ar darbībām, kas tiek veiktas Baltijas jūras stāvokļa uzlabošanai. Ekonomisko krīzi nevajag uzskatīt par draudu valstīm pie Baltijas jūras, bet gan par iespēju pārveidot reģionu par vides ziņā ilgtspējīgu un efektīvu.

Svarīgi ir arī tas, lai Baltijas jūras valstis saglabātu savas īpašumtiesības konkrētu pasākumu pieņemšanas gadījumā. Stratēģijai nevajadzētu aizvietot vai dublēt, bet gan papildināt jau esošo sadarbību. Vēl viens izaicinājums ir stratēģijas nostiprināšana valsts un reģionālajā līmenī.

Kā Baltijas jūras stratēģija tiks īstenota Zviedrijas prezidentūras laikā?

Baltijas jūras stratēģija tiks prezentēta Vispārējo lietu un ārējo attiecību padomes tikšanās laikā jūlijā. Eiropas Padome to pieņems oktobra samītā, un drīz pēc tam tā būs gatava īstenošanai. Divas dienas, 17. un 18. septembrī, Zviedrijas prezidentūrai būs ministru sanāksme Stokholmā par makroreģionālo sadarbību.

“ Viens no lielākajiem izaicinājumiem būs pārvarēt esošās atšķirības Baltijas jūras reģionā. ”

JANS KOZLOVSKIS (JAN KOZŁOWSKI)

Pomerānijas vojevodistes Polijā maršals

Šī stratēģija simbolizē pagrieziena punktu Baltijas jūras reģiona attīstībā. Uz kādām pārmaiņām nākamo desmit gadu laikā Jūs visvairāk cerat?

Efektīvas stratēģijas izveide Baltijas jūras reģionam ir samērā ambiciozs mērķis, taču, lai gūtu panākumus, ir jāizvirza augsti mērķi. Desmit gadu laikā mēs vēlētos sasniegt integrētu makroreģiona stratēģiju. Šī stratēģija sekmētu transporta savienojumus reģionā un ārpus tā uz Dienvideiropu un Āziju. Lai to panāktu, mēs nevaram koncentrēties tikai uz atsevišķām reģiona daļām.

Vēl viens svarīgs mērķis ir energodrošība, kas nozīmē atbilstošu energoapgādi un piegādes daudzveidību. Mums nepieciešami konkurētspējīgi un inovatīvi reģioni – arī tāpēc reģionu nepieciešams skatīt kā vienotu veselumu. Mums vajadzīgi līdzsvaroti risinājumi, kas aptver visu reģionu, nevis atsevišķas inovācijas dažādās vietās.

Visbeidzot, stratēģijas rīcības plāna īstenošanas rezultātā Baltijas jūras reģionam jākļūst par pievilcīgu apmešanās, studiju un investīciju vietu.

Jautājumi, kas jārisina reģionā un pašā jūrā, ir sarežģīti. Kādu problēmu novēršana, Jūsuprāt, būs vislielākais izaicinājums?

Pašreizējā situācijā viens no vislielākajiem izaicinājumiem būs Baltijas jūras reģionā esošo atšķirību pārvarēšana. Lai to panāktu, mums jāapvieno ilgtermiņa investīcijas mazāk attīstītajos reģionos, galvenokārt infrastruktūras jomā, ar ambicioziem mērķiem attīstīt visu reģionu par inovatīvu un nozīmīgu zinību un izglītības centru.

Vēl viena nopietna problēma, manuprāt, ir nodrošināt pietiekamu Krievijas iesaistīšanos. Bez labām kaimiņattiecībām būs grūti gūt panākumus. Es arī uzskatu, ka reģiona veiksmei mums nepieciešama spēcīgāka Baltijas identitātes izjūta un reģionāla sadarbība visās jomās. Protams, tas nenozīmē, ka mums jānorobežojas no apkārtējās pasaules.

Vai Baltijas jūras stratēģija un tās rīcības plāns Jūsu izpratnē atbilst gaidītajam? Vai tas var nodrošināt pārticīga, pievilcīga, pieejama, tīra un droša reģiona mērķa sasniegšanu?

Pirmkārt, tas ir pirmreizējs izmēģinājums mums visiem, un jautājums ir samērā sarežģīts. Ir grūti sabalansēt atsevišķu valstu vai reģionu ambīcijas un kopīgos Baltijas mērķus.

Iepazīstoties ar dokumentu – es domāju projekta versiju, ko līdz šim esam redzējuši, – mūs var sarūgtināt fakts, ka neredzam labi pamatotu, visaptverošu stratēģiju, kas aptvertu visu Baltijas jūras reģionu. Tā vietā mums ir vadošo projektu kopa, kurai trūkst skaidru atlases kritēriju vai acīmredzamas lomas.

Pārsteidzoši ir arī tas, ka piejūras reģiona stratēģijā vispār netiek apspriesta piejūras ekonomika, izņemot ostas un kuģu būvētavas. Tikpat pārsteidzoši arī šķiet, ka dokumentācijā pieminēts tūrisms, bet trūkst bagātīgu kultūras aspektu. Kultūra ir mūsu saknes, kā arī svarīga veiksmīgas attīstības un dzīves apstākļu sastāvdaļa.

Visbeidzot, ir grūti iedomāties jebkādas stratēģijas veiksmīgu īstenošanu bez pienācīga piešķirtā finansējuma. Tomēr mēs saprotam, ka tas ir tikai ilgstoša procesa sākums un ka mums vēl ir laiks pilnveidot līdz šim paveiktos labos darbus. Protams, priekšplānā jāizvirza subsidiaritātes un pārskatāmības principi.

„ Ekonomisko krīzi nevajag uzskatīt par draudu Baltijas jūras valstīm. „

Dr. ANDREASS ROPKE

Lauksaimniecības, vides un patērētāju aizsardzības ministrijas Jūras aizsardzības nodaļas vadītājs, Meklenburga-Forpomerna, Vācija

Šī stratēģija simbolizē pagrieziena punktu Baltijas jūras reģiona attīstībā. Uz kādām pārmaiņām nākamo desmit gadu laikā Jūs visvairāk cerat?

Es patiešām ceru, ka pēc desmit gadiem pieņemtie lēmumi un piemērojamās darbības dažādās nozarēs, piemēram, lauksaimniecībā, ūdens pārvaldībā, transportā un zivsaimniecībā, tiks pamatoti ar integrētu plānošanu un administratīvajām procedūrām. Tām ir jāstrādā kopīga mērķa sasniegšanai – Baltijas jūras reģiona izveidei par ilgtspējīgi pārvaldītu un vides ziņā veselīgas vietas paraugu Eiropā un visā pasaulē.

Šī stratēģija patiešām varētu iezīmēt pagrieziena punktu reģiona attīstībā. Ir sperts solis pretī integrētas un daudznozaru politikas pieejai. Cerams, tas palīdzēs pārvarēt iepriekšējo domāšanu un darbību atsevišķu sektoru un valstu robežās, kas ir cēlonis daudzām šā brīža problēmām. Baltijas jūrai nodarītais vides bojājums ir pārliecinošs mūsu kopīgā dabas mantojuma tuvredzīgas pārvaldības rezultāts. Ir īstenots pārāk daudz vienu reģionu ietekmējošu politiku, pie tam tās bijušas neatkarīgas cita no citas un atšķirīgas valsts un starptautiskā mērogā. Tas, acīmredzami, radīja sistēmu, kurā nebija iespējams optimāli pārvaldīt resursus un kurā pie Baltijas jūras mītošo cilvēku un esošās apkārtnes īpašās vajadzības netika ievērotas.

Tādas Baltijas jūrā pastāvošās vides problēmas kā eitrofikāciju un pārmērīgu nozveju, kā arī piesārņošanu un dabiskās vides iznīcināšanu, iespējams, var atrisināt tikai kopīgi īstenoti ilgtspējīgi attīstības pasākumi, izmantojot ekosistēmas pieeju, kāda minēta Helsinku komisijas (HELCOM) Baltijas jūras rīcības plānā. Tam būs liela nozīme stratēģijas ieviešanā.

Jautājumi, kas jārisina reģionā un pašā jūrā, ir sarežģīti. Kādu problēmu novēršana, Jūsaprāt, būs vislielākais izaicinājums?

Uzskatu, ka Baltijas jūras eitrofikācija, tostarp visas negatīvās aļģu un cianobaktēriju ziedēšanas sekas, skābekļa daudzuma samazināšanās un mirušās zonas, būs visādā ziņā nozīmīgākais un izaicinošākais jautājums nākamās desmitgades laikā.

Eitrofikāciju rada pārmērīga augu mēslošana, kas nāk galvenokārt no sauszemes avotiem. Baltijas jūra ir uzņēmīga pret eitrofikāciju, jo tajā ir relatīvi mazs ūdens apmaiņas koeficients.

Tādējādi, ja ieplūdes koeficients būs augstāks par izplūdes koeficientu, jebkura viela uzkrāsies. Šajā kontekstā visbūtiskākie piesārņotāji ir fosfāti un nitrāti. Nitrātu ieplūdi samazināt ir sarežģīti, jo tā rodas galvenokārt no lauksaimniecības sārņavotu izplatīšanās drenāžas apgabalā. Liels izaicinājums būs augstāku ūdens kvalitātes standartu ieviešana, kā to paredz ES ūdens pamatdirektīva, lauksaimniecības praksē un ES Kopējā lauksaimniecības politikā (CAP).

Lai vienotos par praktiskiem risinājumiem, ir jārod kopīga valoda gan ūdens un lauksaimniecības pārvaldītājiem, gan arī fermeriem. Stratēģija piedāvā platformu šāda veida daudzsektoru pieejai.

Kuri, pēc Jūsu domām, ir lielākie šķēršļi veiksmīgai stratēģijas ieviešanai?

Pretēji ES direktīvām stratēģija nav juridiski saistoša. Daži cilvēki droši vien mēģinās izmantot šo stratēģiju un rīcības plānu kā lejkannu, lai naudu pārskaitītu dažādu parastu biznesa projektu finansēšanai reģionā. Manaprāt, tas nebūtu šīs stratēģijas garā. Mums ir nepieciešams, lai Komisija administratīvi ļoti cieši iesaistītos un pieskatītu nozaru integrāciju un to savstarpējo saderību. Katra projekta rezultātam jābūt abpusēji izdevīgam gan reģionā mītošajiem cilvēkiem, gan Baltijas jūras videi.

“ Katram atsevišķam projektam jārada labvēlīga situācija visiem Baltijas jūras reģiona iedzīvotājiem un videi. ”

MVU ATBALSTA REZULTĀTĀ BALTIJAS JŪRAS REĢIONAM IR JAUNI IEGUVUMI

Ievads

Daudzas valstis sadarbojas ar Komisijas reģionālās politikas veidotājiem, lai padarītu Baltijas jūras reģionu par labāku vietu dzīvošanai un strādāšanai. Astonas no tām ir ES dalībvalstis, kas izmanto Eiropas reģionālo finansējumu, lai sniegtu jaunajiem starptautiskajiem uzņēmumiem un izpētes projektiem nozīmīgu atspēriena punktu. Visus šos projektus vieno kopīgs mērķis – vienot Baltijas valstis, lai padarītu reģionu par investīcijām, strādāšanai un dzīvošanai pievilcīgu vietu.

No 2009. gada janvāra līdz 2012. gada aprīlim *JOSEFIN* projekts saņēms:

- vairāk nekā 3,5 miljonus eiro atbalstu no *ERAF* transnacionālās Baltijas jūras reģiona sadarbības programmas;
- gandrīz 0,6 miljonus eiro no iesaistītajām valstīm.

Kopā: vairāk nekā 4 miljoni eiro.

Kopīgo resursu veicināšana

Baltijas reģionam pieder bagātīgi dabas resursi, kas ir tālākas attīstības pamatvērtība. Gan jūras, gan iekšzemes resursi nodrošina svarīgu ekonomisko devumu, un, tos pienācīgi pārvaldot, var veidot pievilcīgu vidi gan vietējiem iedzīvotājiem, gan iebraucējiem. Vairāki uzņēmumi un zinātnes projekti nodarbojas ar vides saglabāšanu un uzlabojumiem.

Dinamiska nākotne pilsētām un reģioniem

Daudzi projekti, kas saņem finansējumu, pilnveidos pilsētu plānošanu un pārbaudīs, vai jaunā attīstība atbilst cilvēku vajadzībām un uzlabo dzīves kvalitāti jauniekārtotajās teritorijās dzīvojošajiem un strādājošajiem cilvēkiem.

Jauninājumu veicināšana

Uzņēmumi, kas jau saņēmuši atsauksmes par saviem jauninājumiem, ar JOSEFIN un līdzīgu iniciatīvu palīdzību var uzlabot biznesa perspektīvas, kļūstot par lielākiem un uzticamākiem darba devējiem, kas iztur laika pārbaudījumus.

Jauni veidi ilgtermiņa mērķu sasniegšanai

JOSEFIN iniciatīva palīdz mazajiem uzņēmumiem gūt atbalstu

JOSEFIN izmanto inovatīvus veidus riska novērtēšanai, lai ieguvēji būtu gan investori, gan MVU. Jaunais transnacionālais fonds ne tikai pilnveido riska novērtēšanas metodes, bet arī sniedz investoru atbalstam nepieciešamās garantijas un palīdz reģiona uzņēmējdarbībai kļūt starptautiskai. JOSEFIN tiecas saņemt iesniegumus no MVU, lai palīdzētu tiem attīstīt inovatīvus projektus un veidot jaunus uzņēmumus ārvalstīs.

"IT uzņēmums Berlinē, *Condat AG*, mums parādīja, cik noderīga var būt JOSEFIN iniciatīva," skaidro Torstens Melhorns (*Torsten Mehlhorn*), *Investitionsbank Berlin* projektu vadītājs. "Mēs strādājām ar šo uzņēmumu, lai noorganizētu piemērotu finansēšanas un tehnisko atbalstu, kas viņu IT sistēmām padarīja pieejamu Ķīnas tirgu. Procesa gaitā mēs atklājām daudzus praktiskus uzņēmumu atbalsta veidus, kurus esam iekļāvuši JOSEFIN iniciatīvā."

Veidots, lai mērītu uzņēmumiem paredzētos pakalpojumus

JOSEFIN nodrošina īpašas apmācības MVU par starptautiskas sadarbības plānošanu un pieteikšanos finansējumam. Kad tas ir panākts, JOSEFIN caur Eiropas pagaidu aizdevumu programmas atbalstīto transnacionālo garantiju fondu pārliecinās par naudas līdzekļu pieejamību. Šis stingrais riska dalīšanas modelis krietni samazina uzņēmumu un banku risku. Katrā darbības posmā ir pieejamas ekspertu konsultācijas par uzņēmumu attīstības iespējām konkrētajā reģionā un turpmāko panākumu gūšanu ar starptautisko projektu palīdzību.

Finansiālā aspekta nozīmība MVU

JOSEFIN sniedz nozīmīgu atbalstu MVU vajadzībām, jo tam ir plašs rezultātu izklāsts par elastīgu un inovatīvu biznesa iespēju realizēšanu. Saņemot papildu atbalstu, uzņēmumi var paplašināt darbību ārpus vietējā tirgus un realizēt savas idejas starptautiskos uzņēmumos, gūstot biznesa panākumus plašākā reģionā.

Pieejamāka reģiona veidošana

Daži uzņēmumi koncentrējas uz veidiem, kā reģionu padarīt par pieejamāku ārpus Baltijas reģiona esošajiem uzņēmējiem un kā viņus iedrošināt ceļot un veikt uzņēmējdarbību plašākā reģionā. Reģiona pieejamības nodrošināšanai ir tiešas uzņēmējdarbības priekšrocības un, pateicoties sociālajai integrācijai, arī ilgtermiņa ieguvumi.

COHIBA – DARBS, LAI IZSTRĀDĀTU VEIDUS, KĀ NOTEIKT UN KONTROLĒT BĪSTAMO VIELU IEPLŪŠANU BALTIJAS JŪRĀ

Laboratorijā ātri mirgo luminiscences baterija, nodrošinot dabisku gaismas mērītāju, kas mēra apkārt esošo toksisko vielu līmeni ūdenī, – vienkāršs un skaidrs apliecinājums tam, ka Baltijas jūras, tajā dzīvojošo sugu un cilvēku, kuri izmanto Baltijas jūru, veselībai ir no svara, kādi ķīmiski savienojumi, kur un cik lielā daudzumā jūrā atrodas.

COHIBA ar to nodarbojas. Panorama viesojas Helsinkos un runā ar projekta dibinātājiem, zinātniekiem un menedžeriem, lai noskaidrotu, kā COHIBA kontrolē bīstamās vielas Baltijas jūras reģionā.

No 2009. gada janvāra līdz 2021. gada janvārim COHIBA – bīstamo vielu kontrolētājs Baltijas jūras reģionā – saņems:

3,8 miljonus eiro no Baltijas jūras reģiona programmas fondiem;

1,1 miljonu eiro no iesaistītajām valstīm.

Kopā tie būs 4,9 miljoni eiro

Vai Jums ir ūdensnecaurlaidīgs mētelis? Jums gandrīz noteikti ir degšanas procesu ierobežojošas mēbeles. Gan vienkārši noderīgām, gan dzīvību glābjošām ķīmiskajām vielām mūsu dzīvē ir sarežģīta loma. Mājās esot, palūkojieties sev apkārt, un jūs uzreiz ieraudzīsiet pārklājumus, mazgāšanas līdzekļus, medikamentus un dezodorantus. Vai arī, piemēram, minerālmēsli, pateicoties kuriem jums uz galda ir maize. Tiem visiem nepieciešami sarežģīti ķīmisko vielu savienojumi. Daudzi no tiem nonāk notekūdeņos, kur daļa tiek apstrādāta, bet liela daļa netiek.

COHIBA rūpīgi uzmana 11 vielas, kas noteiktas kā prioritārās Baltijas jūras uzraudzībā. Tiek mērīti no ūdens apstrādes iekārtām izlaistie daudzumi un no poligoniem izskalotais šķidrums, kā arī veikti eksperimenti, lai redzētu, kādu ietekmi tie atstāj uz trauslo Baltijas ekosistēmu. Vielu diapazons ir ļoti plašs, sākot ar dažiem jaunākajiem savienojumiem un beidzot ar dzīvsudrabu un kadmiju, kurus projektu vadītāji ironiski dēvē par "veciem draugiem", un tieši ES reģionālais finansējums šo nozīmīgo pārraudzību padara iespējamu.

COHIBA – zināšanas ir spēks, kas ir pārmaiņu pamatā

Pārraudzības mērķis nav tikai pašreizējās situācijas kopainas veidošana, bet tā var kalpot arī par pamatu jaunas politikas izveidei ap jūru esošajām valstīm. Cerams, ka apkopotie dati būs stimuls reformām saistībā ar ķīmisko vielu izmantošanu rūpniecībā, notekūdeņu apstrādi un izmaiņām agrotehnikā. Informācija tiks izmantota, lai veidotu nacionālas programmas un reģistrus, nodrošinot attiecīgos ķīmisko vielu izmantotājus ar jaunāko informāciju par to, kādu ietekmi šīs vielas atstāj uz vidi un kādi pasākumi jāveic, lai mazinātu to ietekmi.

"Ne institūcijas, ne sabiedrība nezina pietiekami daudz par ķīmisko vielu kontroli – mums šī informācija ir jāizplata," saka Kajs Forsiuss (*Kaj Forsius*), projekta veidotājs.

Barības vielu noteces paraugu laukiem ir izveidoti daži modeļi, bet pastāv akūta nepieciešamība pēc plašākas informācijas par bīstamajām vielām. "Mums jāuzzina vairāk par to, kas no kurienes ieplūst un kāda ir vielu ietekme," skaidro Forsiuss.

Daļa no HELCOM Baltijas jūras rīcības plāna paredz līdz 2021. gadam krasi samazināt piesārņojumu un atjaunot jūras ekoloģisko stāvokli, un COHIBA strādās, lai noteiktu problēmas nopietnību un izveidotu rentablus risinājumus.

Bīstamās vielas: no kurienes tās ieplūst? Kur tās nokļūst? Kāda ir to ietekme?

Projektā iesaistīti aptuveni 200 cilvēku. Daži no tiem ir zinātnieki, kas atbildīgi par 240 paraugu, kas ik gadu tiek savākti COHIBA, testēšanu un analizēšanu laboratorijās visā reģionā.

COHIBA – daļa no lielāka projekta

COHIBA, kas sākās 2009. gada sākumā, ir tikai viens pasākums, kas palīdz uzlabot pašreizējo situāciju Baltijas jūrā un apkārt esošajā reģionā.

ES jūrlietu politika akcentē tādas darbības, kas ņem vērā kopainu, nevis atsevišķus sektorus, un to sāka realizēt 2008. gadā.

To papildinās 2009. gada ES stratēģija Baltijas jūras reģionam, kuru vada Eiropas Komisijas Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts un kas skaidri parāda prioritāro jomu saistību.

Visbeidzot, REACH, Eiropas Komisijas prasības attiecībā uz ķīmisko vielu reģistrāciju, stājās spēkā 2007. gadā. Tam būs nozīmīga loma, samazinot bīstamo ķīmisko vielu daudzumu, kas nonāk vidē.

Ķīmiķis analizē vienu savienojumu vai savienojumu saimi visos paraugos. Loģistika ir sarežģīta, un laiks ir ierobežots: paraugi jānogādā laboratorijā 24 stundu laikā pēc to ņemšanas, lai tos varētu stabilizēt. Ja paraugi netiek pietiekami ātri apstrādāti, savienojumi sāk sadalīties.

Nākamā problēma ir testēšanas vietas. Projekta testēšanai paredzētais ūdens tiek savākts galvenajās ūdens apstrādes iekārtās pēc iesaistītās valsts ieteikuma. Tomēr nav vienkārši uzzināt, vai tas ir īstais avots katra savienojuma pārbaudīšanai. Ļoti iespējams, ka attiecīgā ķīmiskā viela tiek izmantota citā vietā vai apstrādāta citā notekūdeņu iekārtā. Projekta biologe Tarja Nakari (*Tarja Nakari*) skaidro: "Biotesti ir ļoti nozīmīgi. Ķīmiskā viela var pastāvēt vidē un neuzrādīties ūdens paraugu ķīmiskajā analizē. Līdzīgā veidā kaut kas var uzrādīties ūdens paraugos un neparādīties vidē, tāpēc biotesti kalpo kā mijnorāde."

COHIBA biologi pēta turpmāk minētos rādītājus: toksiskuma līmeni zivju aknās; luminiscento baktēriju reakciju un dažādu sugu auglības līmeni – endokrīnie traucējumi, kas var ietvert ķīmisko vielu ietekmi uz auglību, ir tikpat izplatīta problēma kā dioksīns, kura līmenis Baltijas sīļķēs pārsniedz ES drošības robežas. Analizējamo vielu netrūkst.

Kopīgais mērķis ir radīt pēc iespējas pilnīgāku kopainu par to vielu avotiem un ieplūdi, kas saistīti ar Baltijas jūras vidi. Tas ietver:

- izmetes modeļu un ceļu uz Baltijas jūras vidi novērtēšanu;
- nozīmīgāko avotu noteikšanu, izvērtējot pieejamo informāciju par lietošanas paraugu laukiem un izmeti;
- izmešu un to ietekmes uz jūras vidi saistības apzināšanos.

Piesārņojumam nav robežu

Lai *COHIBA* gūtu panākumus, nepieciešams apvienoties daudzām valstīm, jo Baltijas jūras piesārņojums nav problēma, kuru katra valsts var risināt atsevišķi. Vai pastāv politiskā griba, imperatīva realizēšana? Forsiuss uzskata, ka šāda griba pastāv, bet trūkst resursu: "Dažādu sistēmu, piemēram, reģistru, izveidošana un nelielu administrācijas iestāžu uzturēšana Baltijas valstīs izmaksā diezgan dārgi, trūkst arī resursu – tas nav viegli." Dažām reģiona valstīm ar avotu novērtēšanu, bīstamo vielu izmantošanu un to lietošanas kontroli veicas labāk.

Forsiuss tiekas ar valstu ekspertiem un sniedz prezentācijas konferencēs un ir nonācis pie secinājuma, ka mazākās Baltijas valstīs ļoti vēlas saņemt palīdzību. Tomēr, kā viņš skaidro, tām ir ļoti daudz uzdevumu, un arī pašreizējā finansiālā situācija ietekmē jau tā trūcīgos resursus. "Naudas paliek arvien mazāk un mazāk, bet vienlaikus aug nepieciešamība pēc augstāka darbības līmeņa," viņš saka.

Pat ja Baltijas valstis visu paveiktu, kā nākas, un samazinātu emisiju līmeni, darbība jāveic lielākā ģeogrāfiskā teritorijā. "Nepalīdzēs tikai sekmīga darbība Baltijas valstīs: prasības nepieciešams ieviest arī ārpus jūras teritorijas." 40 % gaisa piesārņotāju, kas piesārņo jūru, ir no valstīm, kas atrodas tālu no Baltijas reģiona, piemēram, Lielbritānijas.

HELCOM – Konvencija par jūras vides aizsardzību Baltijas jūras reģionā

1974. gadā dažas valstis, kas robežojas ar Baltiju, parakstīja Helsinku konvenciju, kas tika atjaunināta 1992. gadā, kad parakstīja jaunu konvenciju atbilstoši mainītajiem vides principiem un ģeopolitiskās vides pilnveidojumiem.

Organizācija koordinē reģionālo pārraudzību un veido zinātniskus novērtējumus dažādu elementu statusam, kuri nosaka jūras veselību; to nolemj visas iesaistītās valstis. Kā vides politikas veidotājs *HELCOM* izstrādā kopīgus mērķus un darbības.

Konvencijas kontroles institūcijā, Helsinku Komisijā (*HELCOM*), ietilpst Dānija, Igaunija, Eiropas Kopiena, Somija, Vācija, Latvija, Lietuva, Polija, Krievija un Zviedrija.

Kādi ir līdzšinējie sasniegumi?

HELCOM ir uzticīgs saviem mērķiem un ir saskaņojis reģiona pārraudzības programmas, ļaujot valstīm, kas parakstījušas konvenciju, noteikt jūrā notiekošā kopainu. Pamatojoties uz iegūtajiem datiem, tiek veikti pasākumi, lai samazinātu barības vielu un bīstamo ķīmisko vielu ieplūdi, kā arī daļu negatīvās ietekmes, kas saistīta ar kuģniecību. *HELCOM* nodrošina arī forumu speciālistiem, lai tie varētu sadarboties tādās jomās kā katastrofu plānošana un ātra reaģēšana uz tām.

Baltijas jūras aizsargājamo teritoriju tīkla izveidei ir svarīga loma dažu sugu, piemēram, baltastes ērgļa, jūraskraukļa, Baltijas savvaļas lašu un jūras ziemeļdaļas roņu, stāvokļa uzlabošanai.

HELCOM iekšējās pārbaudes projekts par gadījumiem, kad bīstamās vielas nonāk jūrā, sākās 2008. gadā. Šie zivju analīžu un jūras ūdens paraugi, kurus finansēja Ziemeļu Ministru padome, papildināja *COHIBA*, kas pārbauda ķīmiskās vielas, darbu, jo iefiltrēšanās vidē sākas caur notekūdeņiem.

HELCOM rīcības plāns, kuru jau pieņēmušas visas valstis, iekļauts Baltijas jūras stratēģijā, lai sekmētu ar vidi saistīto mērķu sasniegšanu.

Šajā sadaļā *Panorama* atbild uz jūsu komentāriem un jautājumiem par praktiskām projekta problēmām, kā arī uz jebkuriem citiem jūsu iesūtītajiem jautājumiem. Rakstiet uz: regio-panorama@ec.europa.eu

Plašā sabiedriskā apspriešana Baltijas jūras stratēģijai ir daudz devusi. Lūk, daži no jūsu komentāriem.

“Līdzās tradicionālajai infrastruktūrai arī IKT infrastruktūras attīstībai reģionā ir vitāla nozīme. Lai pilnveidotu kopīgus standartus, ir nepieciešami saskaņoti pasākumi, piemēram, elektroniskā identifikācija. Mēs pieņemam, ka pārrobežu e-pakalpojumu attīstība rosinās konkurenci pakalpojumu sektorā starp dalībvalstīm un vienlaikus kļūs par galveno nosacījumu Baltijas jūras reģiona ekonomikas un sociālajai integrācijai.”

Igaunijas pilsētu savienība

“Ir jāveicina valsts un reģionālie projekti, lai lietderīgi izmantotu dažādus finanšu avotus, piemēram, *Jaspers*, *Jeremie* un *Jessica* fondus, kas palīdzētu stratēģijai kļūt par makroreģiona izveides paraugu. Lai uzsāktu stratēģiju un garantētu tās finansēšanu un ieviešanu, vismaz sākumā ES Komisijas lomai jābūt ārkārtīgi centralizētai.”

Somijas valsts un reģionālo iestāžu savienība

“Mēs arī priecājamies, ka Baltijas jūras stratēģija ir paredzēta kā uz darbību vērsta stratēģija ar precīzi definētām darbībām, gaidāmajiem rezultātiem un to darbības veicēju identifikāciju, kas būs atbildīgi par ieviešanu un ieviešanas grafiku.

Tā atspoguļo konkrētu un uz rezultātu orientētu procesu. Oresundas komitejai ir valsts un reģionālo iestāžu līmeņa funkcijas, un tās kompetencē ir piešķirt stratēģijas izpildei konkrētu saturu.”

Oresundas komiteja, Dānija

“Ziemeļu reti apdzīvoto apgabalu tīkls apsveic ES Baltijas jūras reģiona stratēģiju un vēlētos uzsvērt ziemeļu apgabalu lomu plašākā Baltijas jūras apgabala kontekstā. Tie bieži vien tiek uzskatīti par attāliem reģioniem, kuros ir zems iedzīvotāju blīvums, taču patiesībā šie apgabali ir nozīmīgi minerālu un dabas resursu piegādātāji. Šiem apgabaliem ir ievērojama inovācijas kapacitāte un zināšanu bāze, un tie ir Baltijas jūras reģiona ekonomiskās izaugsmes sekmētāji. Šie reģioni funkcionē kā būtisks saskares punkts starp ES un Krieviju un piedāvā tiešu pieredzi un risinājumus lielākajiem Baltijas jūras reģiona un visas Eiropas pašreizējiem izaicinājumiem, piemēram, demogrāfiskiem, klimata pārmaiņu un globalizācijas izaicinājumiem.

Lai Baltijas jūras reģiona attīstība būtu līdzsvarota, tā nevar koncentrēties vienīgi uz Baltijas jūras galveno baseinu. Tāpēc ziemeļu reti apdzīvoto apgabalu tīkls akcentē Baltijas jūras reģiona vistālāko ziemeļu apgabalu nozīmi stratēģijā, kā arī vajadzību identificēt pievienoto vērtību un neskaitāmas iespējas, ko šie ES ziemeļu reģioni var piedāvāt Baltijas jūras reģionam un visai Eiropai kopumā. Pareizi sabalansētam Baltijas jūras reģionam vajadzīgi spēcīgi ziemeļi.”

Ziemeļu reti apdzīvotie apgabali

Šo grupu veido četri Zviedrijas tālāko ziemeļu apgabali (Norbotena, Vesterbotena, Jemtlande, Vesternorlande), septiņi Somijas tālāko ziemeļu un austrumu reģioni (Lapzeme, Oulu reģions, Centrālā Ostrobotnija, Kainū, Ziemeļkarēlija, Ziemeļsavo un Dienvidsavo) un Ziemeļnorvēģija (Finmarka, Tromse un Nūrlanne), kas cieši sadarbojas.

Fonds “Baltijas jūra 2020” uzskata, ka Baltijas jūras reģionu stratēģija (turpmāk saukta par stratēģiju) piedāvā unikālu iespēju efektīvi stiprināt HELCOM Baltijas jūras rīcības plāna (BSAP) iniciatīvas. Tāpēc mēs uzsveram, ka BSAP iesaistīšana Baltijas jūras reģiona stratēģijā ir ārkārtīgi svarīga. Mūsu pirmais arguments: šī stratēģija ir ES iniciatīva, kura, cerams, varēs stiprināt ieviešanas mehānismus un uzlabot pārvaldi. Šī iniciatīva un darbības iegūs augsta līmeņa politisko atbalstu, tiklīdz tās tiks pieņemtas Eiropas Padomē.

Pasākumu efektīva īstenošana var sekmīgi ierobežot zaudējumus, it īpaši tos, ko rada eitrofikācija un pārmērīga nozveja, kā arī bīstamas vielas un agresīvas sugas. Galvenā nozīme ir tam, ka stratēģija ne tikai skaidri nosaka darbības, bet arī nosauc atbildīgās iestādes un institūcijas, kuru uzdevums būs uzraudzīt un nodrošināt stratēģijas ieviešanu. Tikai tad mēs varam sākt cīnīties par vienu no BSAP galveno mērķu sasniegšanu – “Baltijas jūra bez eitrofikācijas”.

“Baltijas jūra 2020” ir fonds, kura mērķis ir veicināt konkrētus un aktīvus pasākumus Baltijas jūras vides uzlabošanai.

KOPDARBS BALTIJAS JŪRAS REĢIONA LABĀ

Atbalsts stratēģijas pilnveidošanai ir saņemts no daudziem un dažādiem organizāciju pārstāvjiem – gan no nevalstiskām organizācijām (NVO), gan no tādām, kas pārstāv biznesa un darbinieku grupas un valsts iestādes un kurām ir nerimstoša interese par reģionu. Baltijas jūras reģiona stratēģija ir uzskatāma par inovatīvu pieeju apgabalam, kurā vērojamas gan problēmas, gan iespējas. Tai ir potenciāls, lai apvienotu izpratni par veidu, kā attiekties pret katru prioritāti, ņemot vērā tās saikni ar citām prioritātēm, un faktu, ka vislabāk tas izdarāms reģionālā līmenī.

Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorātā uzsvars tiek likts uz ilgtspējīgu jūrlietu attīstību gan ES, gan ārpus ES ūdeņiem. Integrētā jūrlietu politika, kas tika aizsākta 2007. gadā, ideāli atbilst Baltijas jūras reģiona stratēģijai, jo tās abas, izvirzot konkrētus noteikumus, apzinās vietas nozīmību un viena faktora ietekmi uz citu.

Izpratne, ka tādām jomām kā tūrisms un enerģijas ražošana jūras piekrastes zonā nevar piemērot vienādu pamatojumu, Baltijas jūrai ir īpaši svarīga, jo te ir koncentrētas dažādas arjūrniecību saistītas aktualitātes: noslogots starptautiskais jūras ceļš, trausla ekosistēma, enerģijas resursu ieguves vieta un piesārņotāju ietekme ir tikai daži no elementiem, kuriem ir komplikēta savstarpējā saikne.

Daudzi reģiona stratēģijā izvirzītie jautājumi ir saistīti ar jūru, tāpēc Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts kaismīgi atbalsta plaša spektra stratēģijas ideju un uzmanības centrā ir izvirzījis piecas būtiskākās jomas.

Jūras uzraudzība

Pa Baltijas jūru tiek transportēti piecpadsmit procenti visas pasaules kravu, un līdz 2015. gadam apjomu ir paredzēts dubultot. Tiek transportēti arī tādi bīstami materiāli kā nafta, tāpēc drošības jautājumiem ir jābūt pašu svarīgāko skaitā. Jūras uzraudzība ir būtiska arī zivsaimniecības, robežu un muitas kontrolei, kā arī noziegumu novēršanai. Direktorāts ir gatavs finansēt izmēģinājuma projektu, kas paredz atbalsta sniegšanu pārrobežu sadarbībai un informācijas apmaiņai starp jūras uzraudzības sistēmām. Lai gūtu skaidru priekšstatu par šī jautājuma apmēru, direktorāts vēlas zināt oficiālu Baltijas jūras reģiona drošības novērtējumu.

Jūras apkārtnes plānošana

Tik daudz prasību tik mazam apgabalam: šķiet, ikvienam ir pretenzijas pret jūru. Ja jāapmierina vides prasības un, pieaugot ekonomikai, jāaizsargā sugu un dzīvību spēcinoši ekoloģiskie procesi un pakalpojumi, tad cilvēkiem jāzina, kuri apgabali jāaizsargā, kuri jāatstāj vēja turbīnām, kuri – jūras ceļiem utt. Tas viss jāietver apkārtnes plānojumā no putna lidojuma skata, visam izplānojot atrašanās vietu.

Kuģošana nepiesārņojot

Lai gan jūras transports pārvadā vairāk nekā 90 % no Eiropas tirdzniecības kravām un, ņemot vērā izmešus uz vienu kravas tonnu, ir tīrs veids, kā nogādāt izstrādājumus no punkta a uz punktu b, skatoties uz vispārējo notekūdeņu un rūpniecisko tīrīšanas līdzekļu radīto ietekmi uz vidi un gaisa kvalitāti, var secināt, ka jūras transporta rūpniecības nozarei jāattīra sava darbība. Tādējādi kuģošana bez piesārņojuma radīšanas ir tikpat ļoti gaidīta, kā lietussargs veselam pasākumu klāstam, tajā skaitā jūras piekrastes elektroenerģijas izmantošana lielākajās Baltijas jūras ostās.

Ilgtspējīga zivsaimniecība

Nav šaubu, ka joprojām ir pamats bažām par krājumiem, taču daži jau ir sākuši atjaunoties. Lai novērstu pašreizējās kopīgās zivsaimniecības politikas kļūmes, nepieciešama ciešāka sadarbība starp valstīm ap Baltijas jūru, kā arī jānorāda turpmākā rīcība, tiklīdz politika būs reformēta.

Jūras rūpniecības kopas

Eiropas jūras rūpniecībai labi sokas, un nozarē ir iespējams pieaugums. Grupējoties kopā un veidojot sadarbības tīklus, rūpniecības kopas var sasniegt arvien labākus rezultātus. Īpaši svarīgi tas ir Baltijā, kur ir mazs tirgus un dažādu darbību sajaukums. Šo kopu stiprināšana dos labumu reģiona ekonomikai, un tai būs pozitīva, netieša ietekme arī uz ES kopumā.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) pārstāv tādas interešu grupas kā NVO, darba ņēmēju organizācijas un grupas, kas pārstāv strādniekus, dodot tām iespēju uzrunāt lielākas ES institūcijas. To galvenais mērķis attiecībā uz reģionu, pieņemot, ka vide ir galvenā prioritāte, ir Baltijas uzplaukums nākotnē.

Ir jānojauc šķēršļi, kas neļauj reģionam attīstīties: deviņas valstis, kas atrodas pie Baltijas jūras, izmanto astoņas dažādas valūtas; birokrātija, piemēram, licenču pieprasīšana, liedz brīvu darbaspēka kustību un pakalpojumu sniegšanu; universitātes un izpētes organizācijas visā reģionā, ciešāk sadarbojoties, varētu gūt priekšrocības.

Direktīvai par pakalpojumiem, kura attiecas uz tiem atbilstīgo ietekmes zonu uzņēmumiem, kuru darbība sniedzas pāri robežām, jādarbojas visā Eiropas Savienībā līdz 2009. gada beigām, un EESK uzskata, ka tās rūpīga ieviešana nodrošinās reģiona uzplaukumu. Eiropas Komiteja apsveic stratēģijas atbalstu birokrātijas samazināšanai un uzsvāru, ko tā liek uz ciešākiem izpētes institūciju sakariem. Taču EESK uztrauc tas, ka stratēģijas īstenošanai nav papildu līdzekļu. Reģionālie līdzekļi, kas rezervēti Baltijas prioritātēm, ir apjomīgi, taču tie jāizlieto proporcionāli no valstu valdību sniegtā finansējuma. Komiteja baidās, ka valstis, kurām ES investīcijas nepieciešamas visvairāk, nespēs iemaksāt savu daļu.

Viens no lielākajiem Baltijas jūras draudiem ir eitrofikācija – lauksaimniecībā pārpalikušo barības vielu un neattīrītu notekūdeņu ieplūšana ūdenī, kas izraisa aļģu ziedēšanu, tādā veidā samazinot skābekļa līmeni ūdenī un nogalinot konkrētajā apgabalā mītošās sugas. **Pasaules Dabas fonds (WWF)** uzskata, ka integrētā pieeja ir vienīgais veids, kā pārvaldīt jūru un to, kā cilvēki jūru izmanto. Eitrofikācijas problēma nonāk uz vides ministru rakstāmgaldiem, tomēr galvenais vaininieks ir lauksaimniecība – tas ir tikai viens no piemēriem, kas pierāda, ka ministriem un valdību līmeņiem jāsadarbojas.

WWF ir apmierināts ar uzmanību, ko sektoru kopdarbības veicināšanai pievērš gan Baltijas jūras stratēģija, gan integrētā jūras politika. WWF atzīst dažādu sektoru lielo daudzveidību, sākot ar zemūdens kabeļiem līdz tūrismam, no kuriem ikviens vēlas izmantot jūru. Katrs no tiem tiek kontrolēts vairākos līmeņos – valsts, reģiona, ES un globālajā līmenī. Neviena

organizācija nav pilnvarota pārvaldīt visu vienu pati, turklāt spiediens uz jūru aizvien pieaug. Tādējādi WWF aptver stratēģijas izpratni par Baltijas jūru kā reģionālu problēmu un to, ka katra prioritāte ir saistīta ar kādu citu prioritāti.

Taču grupa brīdina par šādu aspektu: pārvaldot jūru, ir svarīgi pieņemt, ka no tās nevar prasīt vairāk, nekā tā ilgtspējīgi var sniegt. Iepriekš katras jomas ietekme uz vidi tika skatīta atsevišķi. WWF uzsver, ka šādai pieejai trūkst kopainas: visas darbības un ietekme jāvērtē nedalīti cits no cita un pasākumi jāveic, ievērojot katra sektora integrēšanu plašākā ainā. Tā rezultātā grupa var pieņemt lēmumu par galveno darbību – jūras apkārtnes plānošanu, kas palīdzēs ilustrēt, kā vienlaikus visi lietotāji lieto un kā tiem būtu jālieto jūra, pamatojoties uz ekosistēmas kapacitāti un robežām.

Eiropas Komisijas saites:

ES Baltijas jūras reģiona stratēģija

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

Ziemeļu dimensijas politika

http://ec.europa.eu/external_relations/north_dim/index_en.htm

Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instruments (EKPI) pārrobežu sadarbībai ar Krieviju

http://ec.europa.eu/europeaid/where/neighbourhood/index_en.htm

Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts

http://ec.europa.eu/dgs/fisheries/index_lv.htm

Saites uz šajā izdevumā minētajiem projektiem/organizācijām:

HELCOM

<http://www.helcom.fi/>

JOSEFIN

<http://www.josefin-org.eu/>

COHIBA

http://meeting.helcom.fi/c/document_library/get_file?folderId=89317&name=DLFE-33722.pdf

http://www.helcom.fi/projects/on_going/en_GB/cohiba/

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja

<http://eesc.europa.eu/>

Pasaules Dabas fonds (WWF)

<http://www.wwf.org/>

“Musikpark” Manheimā

<http://www.musikpark-mannheim.de/web09/>

Svansea universitātes Nanoveselības centrs

<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

Dokumenta “Teritoriālā kohēzija zem palielināmā stikla” autors: Prof. Andreass Faludi (Eiropas Komisija – Reģionālā politika – *Inforegio*)

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/pdf/lookingglass.pdf

Citas noderīgas saites:

Darbību veicēji Baltijas jūras reģionā

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/pdf/websites.pdf

Baltijas portāls

<http://www.balticsea.net/>

Baltijas dabas atlās (interaktīvs)

<http://maps.grida.no/baltic/>

Baltijas jūras valstu padome

<http://www.cbss.st/>

Saite uz galvenajām nākamā izdevuma vietnēm:

Klimata pārmaiņas

http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/environment/index_lv.htm

TERITORIĀLĀ KOHĒZIJA – KUR RODAS JĒDZIENS

Panorama aplūko interesējošus jautājumus saistībā ar reģionālo politiku. Šajā izdevumā piedāvājam izklāstu par **Andreasa Faludi, Delftas Tehnoloģiju universitātes Eiropas telpiskās plānošanas politikas sistēmu profesora, nesen uzrakstīto dokumentu par teritoriālās kohēzijas vēsturi.**

Teritoriālā kohēzija – mērķis, uz ko vērts tiekties

Pat vēl pirms kara projektētāji Ziemeļrietumeiropā guva iedvesmu Metropolitēna parka sistēmās ASV, dārzu pilsētās un centienos veidot zaļās joslas Lielbritānijas pilsētās. Pēckara postījumu laikā popularitāti guva reģioniem pielāgota projektu politika. Veidojot jaunus pilsētu paplašināšanās modeļus, arī projektētāji vēlējās tikt iesaistīti.

Jau kopš pirmsākumiem Eiropas telpiskās plānošanas/teritoriālās kohēzijas politikas centrā bija divi pamatelementi: sabalansēta attīstība un laba teritoriālā pārvaldība – kohēzija un saskaņotība. Tas tika pamatots, apzinoties ietekmi, ko robežbarjeru atcelšana atstātu uz ekonomisko ģeogrāfiju.

Pēc tam Romas līgumā Eiropas Ekonomiskās kopienas valstis paziņoja, ka ļoti vēlas "stiprināt savu ekonomisko vienotību un nodrošināt saskanīgu attīstību, samazinot pastāvošās atšķirības starp atsevišķiem reģioniem un mazāk privilēģētu reģionu atpalicību".

Pēc Lielbritānijas, Dānijas un Īrijas pievienošanās mērķis mainījās. Lielbritānija nevarēja gūt labumu no Kopējās lauksaimniecības politikas atbilstoši savam ieguldījumam un tās rūpnieciskie apgabali piedzīvoja norietu, tāpēc tika virzīta minimālistiska reģionālā politika, kas subsidēja valstu budžetu.

Teritoriālās kohēzijas iespējamās definīcijas

Teritoriālā kohēzija attiecas uz situāciju, kurā politikas, kas paredz atšķirību samazināšanu, konkurences palielināšanu un ilgtspējības veicināšanu, iegūst papildu vērtību, veidojot saistītas pakotnes un ievērojot to darbības vietu, kā arī noteiktas iespējas un šķēršļus konkrētajā vietā konkrētajā laikā un nākotnē.

Teritoriālās kohēzijas politika attiecas uz pasākumiem, kas sekmē labu teritoriālo pārvaldību, kuras mērķis ir sasniegt iepriekš aprakstīto saskaņotību. Eiropas teritoriālās kohēzijas politika jo īpaši attiecas uz tiem pasākumiem, ko īsteno ES institūcijas.

Sākotnējo interešu paplašināšana

1949. gadā tika dibināta Eiropas Padome. Norādot uz pārlieku lielo iedzīvotāju koncentrāciju un atšķirībām starp reģioniem, tā pieņēma rezolūciju, ka Eiropas institūciju uzdevums ir "saskanīga ģeogrāfiskā attīstība", un 1968. gadā darba grupa izdeva dokumentu "Reģionālā plānošana, Eiropas problēma".

Izveidojot mērķu un tēmu ietvarus, Eiropas Ekonomiskā kopiena uzsāka reālu telpiskās plānošanas/teritoriālās kohēzijas programmu, kas pēc tam izraisīja jautājumu: "Kā tā iederas citos kopienas politikas aspektos?" Šis jautājums joprojām rosina debates.

Teritoriālās kohēzijas loma Eiropas Savienībā

Šobrīd Eiropas Savienība, Eiroparlaments, Reģionu komiteja un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja atbalsta teritoriālo kohēziju. Šīs institūcijas atkārtoti izsaka bažas par sabalansētu un ilgtspējīgu attīstību un nepieciešamību pēc atbilstošām rūpēm par reģionu un valstu dažādību, kā arī piekļuvi vispārējās ekonomiskās intereses pakalpojumiem. Tā kā pārvaldības uzlabošana sadarbības ceļā var palielināt politiku efektivitāti, tās polemizē par teritoriālās kohēzijas kā mērķa izvirzīšanu visām ES politikām. Eiroparlamenta gadījumā tā ir kohēzijas politikas pilārs.

Dokumenta "Teritoriālā kohēzija zem palielināmā stikla" autors: Prof. Andreass Faludi (Eiropas Komisija – Reģionālā politika – *Info regio*)

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/pdf/lookingglass.pdf

Jauns reģionālās politikas komisārs

Pēc Danutas Hübneres (*Danuta Hübner*) atkāpšanās sakarā ar viņas ievēlēšanu Eiroparlamentā par Eiropas reģionālās politikas komisāru ir iecelts Pāvels Sameckis (*Pawel Samecki*). Pāvela Samecka, pašreizējā Polijas Nacionālās bankas valdes locekļa, iecelšana amatā tiks sīkāk aprakstīta nākamajā *Panorama* izdevumā.

Katrā izdevumā *Panorama* pēta, kā attīstās divi projekti no to vadītāju perspektīvas. Mēs ielūkojamies ERAF finansēto projektu kāpumos un kritumos: problēmu noteikšana un dalīšanās ar risinājumiem.

1. PROJEKTS

MANHEIMAS PROJEKTĀ "MUSIKPARK"

"Musikpark", Manheima – projekts, kas maziem un vidējiem uzņēmumiem ļaus spert pirmo soli pa mūzikas jomas kāpnēm. "Musikpark" 4300 kvadrātmetru lielajā teritorijā nodrošināta vieta horeogrāfijas un izrāžu zālei, darbnīcai, vairākām skaņu studijām, TV studijai, kā arī modernai apspriežu zālei, kas paredzēta vissvarīgākā, pirmā uzdevuma pārrunāšanai.

Fakti un skaitļi

Saskaņā ar 2. mērķi projektā "Musikpark" paredzēts ieguldīt vairāk nekā 5 miljonus eiro. Finansēšana sākas 2004. gadā un ilgs vairāk nekā 15 gadus.

Ekonomiskās krīzes pārciešana

Ekonomika krīzes ietekmē ir sagriļojusies, bet "Musikpark" tas neskar, gluži otrādi: projekts gūst lielākus panākumus nekā jebkad agrāk. Pirmo reizi projekta vēsturē parkam ir jāveido rindas saraksts ar maziem un vidējiem uzņēmumiem, kuri vēlas noīrēt platību šajā teritorijā. "Mēs esam patīkami pārsteigti," saka regulāra Panorama kontaktpersona, rīkotājdirektors Kristiāns Zommers (*Christian Sommer*). "Vairāk ir tādu cilvēku, kuri vēlas uz šejieni atnākt, nekā iet prom, un tas iedrošina," viņš skaidro.

Siltumnīca jaunajiem MVU

Parks maziem un vidējiem uzņēmumiem piedāvā piekļuvi pakalpojumiem un apvieno tos grupās, lai panāktu veiksmīgāku mārketingu; fakts, ka cilvēki gaida rindā, lai gūtu daļu no panākumiem, nav pārsteigums.

Šogad pirms kāda laika diviem maziem un vidējiem uzņēmumiem tika piedāvāta jauna "sākuma pakotne", nodrošinot piekļuvi tālruņa līnijām, interneta pieslēgumu un biroja telpu īri par izdevīgām cenām; papildus tam viņi saņēma bezmaksas konsultācijas mārketinga un finanšu jomā. Viņi kļūst arvien spēcīgāki. Viens no iesaistītajiem ir vīrietis, kas ar savu grupu patlaban atrodas turnejā, un šķiet, ka viņiem veicas ļoti labi. Otrā ir jauna sieviete, kura izveidojusi radošo pakalpojumu tīmekļa lapu un ir uzsākusi savu biznesu. "Viņai bija problēmas ar interneta pakalpojuma sniedzēju, bet mēs viņai atradām jaunu, un tagad viss notiek bez aizķeršanās," skaidro Zommers.

Tiem, kuri ir platību "Musikpark", šis gads ir veiksmīgs. Zommers un viņa komanda ir atraduši biznesa nišu kapitāla ieguldīšanai – jaunam mazam un vidējam uzņēmumam tas ir veiksmes vai lūzuma brīdis. "20 000 eiro var nešķīst pārāk liels ieguvums, bet

jaunam uzņēmumam tā ir liela nauda," bilst Zommers. Parka mērķis ir savstarpēji izdevīgu kontaktu veidošana, un uzņēmums ne vien darbojas šajā jomā, bet arī gūst labumu no pieredzējušu speciālistu iesaistīšanas.

Saikne starp "PopAkademie" izglītības posmu Bādeni-Virtembergu un "Musikpark" darbojas veiksmīgi. Pieci absolventi "Musikpark" teritorijā ir atvēruši veikalu, un vēl četri ir ieradušies no Manheimas mūzikas konservatorijas.

Prasme efektīvi izmantot piedāvātos pakalpojumus

Lai gan projekts gūst lielus panākumus, tam ir arī savi "ērķšķi". Intrīgējošs, ja ne kaitinošs faktors ir lietotāja subjektīvā izpratne par to, kas parkam būtu jāpiedāvā. Neraugoties uz Zommers plašo mūziķu un mākslinieku vadītāja pieredzi, viņu ārkārtīgi kaitina uzskats, ka parks nedara pietiekami daudz.

"Mazie un vidējie uzņēmumi sūdzas, ka viņiem netiek sniegta pietiekama palīdzība, piemēram, meklējot investoru," skaidro Zommers. "Tomēr es varu izvilkt viņu failu un parādīt laiku, kad viņiem tika sniegta konsultācija par attiecīgo tematu." Mazie un vidējie uzņēmumi neizmanto piedāvātos pakalpojumus par 100 %, tādēļ tiem šķiet, ka kaut kas trūkst.

"Fenomens ir ārkārtīgi interesants," skaidro Zommers. Viņš ir apspriedies ar diviem ekonomikas psiholoģijas profesoriem, kuri ir ieinteresēti veikt izpēti par šāda veida neapmierinātību.

"PopAkademie" Bādeni-Virtembergā, Manheimā, sniedz studentiem iespēju iegūt bakalaura grādu popmūzikā. Pastāv divu veidu kursi: "konservatorijas" apmācība instrumentiem, kuri nav pieejami tradicionālajās skolās, vai menedžmenta kurss. Beidzot kursu un dodoties uz "Musikpark", jaunie absolventi ir auglīga vide atspēriena punktam. *Panorama* tuvāk aplūkos "PopAkademie" nākamajā izdevumā.

"Musikpark" pāraugšana

Mēģinājums saglabāt klientu apmierinātību ne vienmēr ir viegls uzdevums. Zommeram gandarījumu sagādā saskare ar vēl vienu nozīmīgu, bet pozitīvu problēmu. "Daži uzņēmumi kļūst pārāk lieli. Viņiem nepieciešams paplašināties un atrast vairāk vietas."

Ap "Musikpark" ir brīvs zemes gabals, bet tas pieder vietējai pašvaldībai, kura nav ieinteresēta tā attīstīšanai šajā virzienā. "Šī gada otrās puses galvenais mērķis ir iegūt politisko gribu, lai uzbūvētu un radītu vietu, ko varētu izmantot tie, kuri mūs ir pārauguši," saka Zommers.

2.

PROJEKTS

NANOVESELĪBAS CENTRĀ (CNH) SVANSEA UNIVERSITĀTĒ

CNH strādā, apvienojot akadēmisko, privāto un valsts veselības dienesta sektoru, lai nanotehnoloģijas izmantotu slimību diagnosticēšanā un noteiktu atbilstošu aprūpi.

Fakti un skaitļi

Saskaņā ar konverģences mērķi Nanoveselības centrā paredzēts ieguldīt aptuveni 21 miljonu eiro. Finansēšana sākta 2009. gadā un ilgs vairāk nekā 5 gadus.

CNH – pastiprināta vietējā darbaspēka nodarbināšana

9. jūnijā tika nosvinēti lieli panākumi – savā oficiālajā nozares prezentācijā projekts nonāca pie vietējiem mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. “Mūsu mērķis ir radīt mazajos un vidējos uzņēmumos interesi par tādiem uzņēmumiem, kuri atdalās no mātes kompānijas,” paskaidroja izdevuma *Panorama* pastāvīgā kontaktpersona Dr. Tims Kleipols (*Tim Claypole*), izpildkomitejas biedrs.

Prezentācijā piedalījās trīsdesmit uzņēmumi un noklausījās galveno runātāju profesoru Mauro Ferrari, kurš ir starptautiski atzīts speciālists biomedicīnas nanotehnoloģiju attīstības, attīrīšanas un lietošanas jomā.

CNH ne tikai saskata atklājumus medicīnā un zinātnē, bet arī dod tik nepieciešamo atspērienu vietējai ekonomikai. Paredzams, ka tas nākamo piecu gadu laikā Svanssea līča apgabalā varēs piedāvāt līdz pat 450 darbavietām. Svanssea universitātes pilsētiņā šim centram būs labākās telpas, tas apvienos medicīnus, antropologus, inženierus un pašu nozari.

Nanoveselības centrs plāno palīdzēt aptuveni 400 uzņēmumiem – vairāk nekā 300 no tiem ir mazie un vidējie uzņēmumi Velsā –, sniedzot patiesu atbalstu reģionam.

Svanssea kā nanorevolūcijas centrs

Ferrari atzinīgi novērtēja centrā paveikto un prezentācijas laikā iedvesmoja klausītājus, stāstot par savu komerciālo pieredzi nanotehnoloģiju un nanoveselības jomā.

Savā oficiālajā runā viņš mudināja nozares pārstāvjus domāt plašāk un par piemēru ņemt tādu tehnoloģiju pielietojumu kā NASA plānotais divu gadu ceļojums uz Marsu. Astronautiem problēmu laicīgā atklāšanā, ārstniecībā un personalizētās medicīnas jautājumos vajadzēs paļauties uz nanoveselības programmām.

“Nanotehnoloģijas tikai nesen pārstājušas būt par zinātnisko fantastiku, un mums jau pieejamie rīki, kuri vēl var attīstīties, pārveidos un uzlabos medicīnu,” skaidro Ferrari.

Pacienti un patenti

Ferrari, kurš ir saņēmis vairāk nekā 30 ASV un starptautiskus apbalvojumus par patentiem, trāpīgi tika izvēlēts par šīs prezentācijas vadītāju, jo viens no centra galvenajiem mērķiem līdzās alkām pēc zināšanām ir inovāciju izpētes rezultātu ieviešana uzņēmējdarbības attīstībā.

Ferrari ir nodibinājis vairākus uzņēmumus un ir Nanomedicīnas sistēmu (NMS) Ostinā, Teksasā, un Leonardo biosistēmu zinātniskais pamatlicējs. Tieši ar savu pieredzi, ko Ferrari nodeva klausītājiem, viņš mudināja tos radīt jaunus izstrādājumus.

Savas runas noslēgumā viņš klausītājiem atgādināja, ka ar vienām pašām nanotehnoloģijām vien nepietiek; tas ir “rīku kopums, kas jāintegre daudzās citās disciplīnās un jāveicina sadarbība starp nozari un pacientiem”.

Citi pavērsieni

Kleipols ir apmierināts ar prezentāciju un skaidro, ka projekts iegūs plašāku uzmanību, tiklīdz nonāks līdz jautājumam par valsts palīdzību. “Mēs cināties ar finansiālām problēmām,” viņš komentē. Aizķeršanās finanšu plūsmā kavē centra iespējas saņemt nepieciešamo aprīkojumu.

Cerams, ka šie negludumi tiks nolīdzināti līdz plānotajai darbinieku pieņemšanai šoruden.

TĪKLA SADARBĪBAS KONFERENCE VISBIJĀ, ZVIEDRIJĀ. 2009. GADA 11.–12. JŪNIJS

Eiropas sadarbības jaunais veidols

ES ir jauna loma Baltijas jūras reģionā, jo tā pārrauga sadarbības projektus daudzās dažādās valstīs. Tīkla sadarbības konference Visbijā, kas notika 11.–12. jūnijā Zviedrijai piederošajā Gotlandes salā, pulcēja galvenos iesaistītos dalībniekus, tostarp vides organizācijas un finanšu institūcijas. Tā bija izdevība iepazīties ar pirmajiem Baltijas jūras stratēģijas projektiem, tikties ar iesaistītajām personām un saprast reģionam izvirzīto ambiciozo mērķu vīziju.

Šajā reģionā ES pirmo reizi ievieš stratēģiju, kas vairāk pamatota uz cilvēkiem un idejām, nevis budžetu. ES institūcijām ir stratēģiska loma: tās vērō reģiona kopainu un koordinē dažādu jomu un valstu projektu vadītājus. Šī ir pirmā makroreģionālā stratēģija, kurā apvienots strukturālo un kohēzijas fondu finansējums, lai panāktu lielāku ietekmi dalībvalstīs un aiz to robežām.

Pāreja no labā uz neparasto

Reģionam ir daudz dabas sniegtu priekšrocību, plašu uzņēmējdarbības iespēju un jaunām idejām atvērtu cilvēku. Daudzas ap Baltijas jūru esošās valstis vieno kopīgi vēsturiski notikumi, un tās var tikties pēc kopīgas stabilas nākotnes. Vienlaikus valstu robežas un izaicinājumu pilnā vide rada daudzas praktiskas problēmas, tāpēc rodas jautājums: kāpēc tieši ES stratēģija ir labākā nākotnes virzībai?

Projekti ir sagrupēti četrās lielās grupās: vides uzlabošana, labklājības veicināšana, pieejamības paplašināšana un augstāku drošības standartu izveide. Jau sākti aptuveni 80 galvenie projekti ar detalizētiem biznesa plāniem, un tos atbalsta vadošās institūcijas, kas ir eksperti attiecīgajās jomās. Visbijas konference deva iespēju prezentēt šos projektus un personiski tikties ar iesaistītajām personām. Pat sākotnējā posmā ir skaidrs, kādā veidā stratēģija veicina jaunu atvērtības līmeni starp dažādām valstīm un partnerības izjūtu lielu reģiona mērķu sasniegšanā.

ES ziņotāji atdzīvina politiku

Galvenie runātāji no Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta demonstrēja, kā ES pieredze un prasmīgā vadība spēj vienot uzņēmējdarbības sabiedrību visā reģionā un, pateicoties sadarbībai, veicināt labklājību. Dirks Āners (*Dirk Ahner*), Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta vadītājs, delegātiem atgādināja, ka stratēģija ES kohēzijas politikai piešķirs jaunu dimensiju, radot spēcīgu sinerģiju starp esošajiem projektiem, kurus finansē strukturālie un kohēzijas fondi. Tie virza paši savus

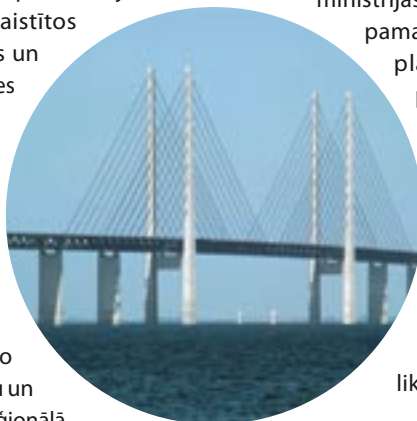
biznesa projektus, tāpēc var būt pārliecināti, ka ir daļa no daudz lielāka kopuma, kur finansējums darbojas efektīvāk un dod lielāku labumu vietējiem iedzīvotājiem.

Rolands Kriščiūns (*Rolandas Kriščiūnas*), Lietuvas Finanšu ministrijas valsts sekretāra vietnieks, demonstrēja, cik pamatīgus un detalizētus ierakstus par efektīvas plānošanas, finanšu un projektu vadības pārvaldīšanu veic organizācijas, kas darbojas kā vadošās institūcijas. Viņi pārliecinās, vai diskusijas palīdz nezaudēt izraudzīto virzienu un projekta partneriem veidot efektīvus tīklus un apvienoties. Viņu pieredze nodrošina labāko pieeju jaunu uzņēmumu finansēšanai. Viņi arī sniedz konsultācijas par efektīvām uzņēmējdarbības procedūrām un informē par jaunumiem likumdošanā.

Citi Komisijas ziņotāji runāja par drīzumā gaidāmiem aizraujošiem projektiem, kas saistīti ar dažādām jomām, sākot no jūras uzraudzības līdz efektīvākas degvielas veidu izstrādei. Konferencē tika prezentēti projekti, un dažu projektu pārstāvji bija ieradušies klātienē. Dalībniekiem bija iespēja nodibināt personiskus kontaktus, kas parasti ir visvērtīgākais ieguvums. Tika dots ieskaits, kā ES iesaistišanās reģionālajās programmās ļauj strādāt kopā dažādām nacionalitātēm un pacelt projektus jaunā līmenī.

Darbsemināri, kas demonstrē sadarbības efektivitāti

Pēc stratēģijas pamatprincipu apspriešanas delegāti pievērsās līdz šim sasniegtā progresā detaļām. Otrajā konferences dienā četrus darbsemināros izvirzīja projektu vadītājus, kuri skaidroja, kādā veidā viņu komandas sniegušas jaunu devumu. Piemēram, Polijā Tehnoloģiju universitāte ar Vācijas ekspertu palīdzību sniedz zināšanas celtniecības projektiem un reģionālajai plānošanai. Lietuvā ceļu tīkla investīcijas pārvalda Latvijas Finanšu ministrija. Zviedru izstrādāto vides tehnoloģiju izmanto, lai uzlabotu atkritumu apsaimniekošanu Lietuvā, savukārt Zviedrijā panākumi energoefektīvās degvielas jomā gūti, pateicoties sadarbībai ar Somiju.

ES – pārraudzība, nevis pārvaldīšana

Starptautisko partneru un kompetenču jomu spektrs apvienojumā ar kopīgu entuziasmu attieksmē pret reģionu vēlreiz apliecina, ka šī ir stratēģija, nevis programma. ES institūcijas tieši nekontrolē budžetu vai likumdošanu; drīzāk tās ir kā jaunu apvienību veicināšanas katalizatori pat starp nevienlīdzīgiem partneriem. Uzņēmumi, universitātes, organizācijas un valsts institūcijas jau pielieto savas speciālistu prasmes, un ES var uzņemties pārrauga lomu, gūstot lielāku pievienoto vērtību katram publiskajā sektorā nopelnītajam eiro.

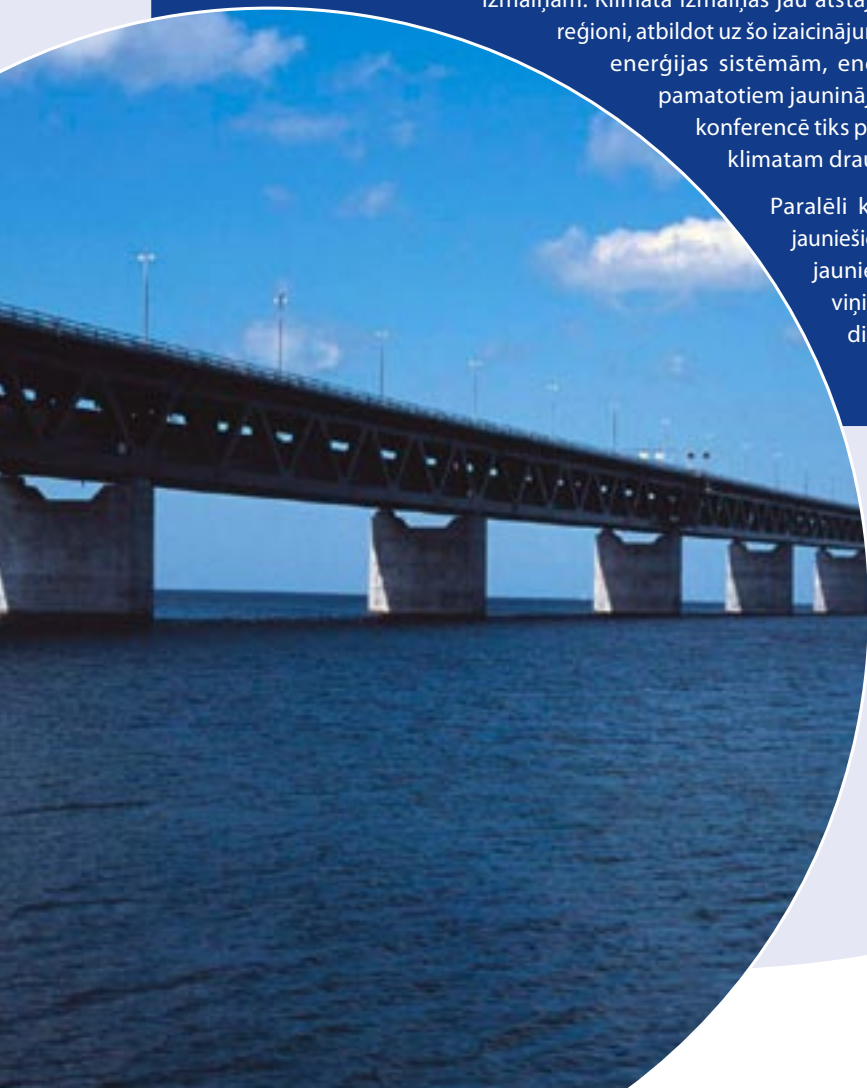
Šī jaunā sadarbības pieeja starp dalībvalstīm un Krieviju kļūst spēcīgāka un efektīvāka līdz ar katru pabeigto jauno projektu. Visbija aizsāka Baltijas jūras stratēģiju, sapulcēja iesaistītos cilvēkus un noteica turpmākā darba apjomu.

Baltijas jūras valstu reģionu sadarbības (BSSSC) 17. ikgadējā konference

BSSSC ir politisks tīkls, kas pulcē reģionālās pašvaldības no 10 Baltijas jūras piekrastes valstīm laikā, kad šīs teritorijas reģioniem ir reāla ietekme uz veiktajām politikām valstu un ES līmenī. Būtiska loma ir atbalstam, kāds tiek sniegts Lisabonas stratēģijas izpildei attiecībā uz izaugsmi un darbiem, kas tiek piedāvāti, pateicoties ciešai sadarbībai ar citām Baltijas organizācijām, piemēram, Baltijas pilsētu savienībai, Baltijas attīstības forumam un Baltijas jūras valstu tirdzniecības kameru asociācijai.

Tīkla 17. gadskārtējā konference notiks Zēlandes reģionā Dānijā no 13. līdz 15. oktobrim, un tā koncentrēsies uz divām nopietnām problēmām, kuras pašlaik ir aktuālas Baltijas reģionā: ES stratēģiju reģionam un klimata izmaiņām. Klimata izmaiņas jau atstājušas jūtamu ietekmi uz Baltiju, un BSSSC iesaistītie reģioni, atbildot uz šo izaicinājumu, pārskatīs un izveidos iniciatīvas par atjaunojamām enerģijas sistēmām, energoefektīvu sabiedrisko transportu, uz klimatu pamatotiem jauninājumiem un reģionālā klimata plānošanu. 2009. gada konferencē tiks prezentēti konkrēti piemēri par to, kā attīstību pavērst klimatam draudzīgā virzienā.

Paralēli konferencei Roskildē, Dānijā, risināsies pasākums jauniešiem par ilgtspējīgu sabiedrību. Tajā pulcēsies piecdesmit jaunieši, lai apspriestu dažādus ilgtspējības aspektus, un viņi piedalīsies galvenajā konferencē 14. oktobrī. Iepļānota diskusija, kurā piedalīsies trīs jaunieši un trīs politiķi.

IEPRIEKŠĒJAIS IZDEVUMS

Iepriekšējā izdevumā *Panorama* tika aprakstīts Radošuma un inovāciju gads – par tādu ir pasludināts 2009. gads. Starp gada izaicinājumiem ir arī jautājums par to, kā mērit radošumu un tā ietekmi uz sabiedrību un kā stiprināt inovāciju plašākā nozīmē – izejot ārpus laboratorijas sienām un vērojot, kā radoša domāšana rada inovācijas. Eiropas Savienības valstīs ir vērojama radoša pieeja šī gada un tā mērķu veicināšanai: inovāciju nodarbības Ungārijas vidusskolēniem; mantojuma un vides popularizēšana, izmantojot atvērto dārzus visā Polijā; strukturālo fondu atbalstītais spēļu un franču seminārs par inovācijām un daudzas citas pieejas. Inovācijai būs galvenā loma arī ikgadējā Eiropas reģionu un pilsētu nedēļā (5.–9. oktobri). Viens no četriem tematiem šī gada Atvērtajās dienās būs "Inovācija Eiropas reģionos un pilsētās": http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/themes.cfm?sub=1&nmenu=2000

NĀKAMAIS IZDEVUMS

Nākamais izdevums *Panorama* būs veltīts klimata pārmaiņām – neapšaubāmi lielākajam pašreizējam pasaules izaicinājumam. 2008. gada decembrī ES pieņēma integrētu enerģijas un klimata pārmaiņu politiku, ietverot ambiciozus mērķus, kas izpildāmi līdz 2020. gadam. Tās mērķis ir ievirzīt Eiropu pareizajās sliekšņos – uz ilgtspējīgu nākotni ar zemu oglekļa daudzumu un energoefektīvu saimniecību, samazinot siltumnīcas efekta gāzes par 20 % (30 %, ja tiek panākta starptautiska vienošanās) un arī enerģijas patēriņu samazināt par 20 % palielinātas energoefektivitātes rezultātā, kā arī 20 % no mūsu enerģijas vajadzībām iegūt no atjaunojamiem resursiem. *Panorama* ielūkosies arī ES kohēzijas politikā un vēros, kā tā sekmē šo ambiciozo mērķu sasniegšanu. *Panorama* apskatīs Eiropas reģionu aktivitātes klimata pārmaiņu palēnināšanai un atvieglošanai, sākot ar solārājiem paneļiem Francijas Reinjonas departamentā līdz Burgenlandes (Austrija) enerģijas neatkarības plāniem.

DATUMI	PASĀKUMS	NORISES VIETA
2009. gada 31. augusts – 1. septembris	18. Baltijas jūras parlamentārā konference http://www.baltasam.org/	Niborga (DK)
2009. gada 14.–15. septembris	Eiropas pilsētu un globālā klimata izaicinājums http://www.se2009.eu/en	Stokholma (SE)
2009. gada 17.–18. septembris	Zviedrijas ES prezidentūras organizētā ministru sanāksme par ES Baltijas jūras reģiona stratēģiju http://www.se2009.eu/	Stokholma (SE)
2009. gada 24. septembris	Teritoriālā sadarbība un teritoriālā kohēzija http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm?nmenu=1	Brisele (BE)
2009. gada 29. septembris	Kā kohēzijas politika atbalsta lauku attīstību? http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm?nmenu=1	Brisele (BE)
2009. gada 5.–6. oktobris	11. Baltijas attīstības foruma samīts, kas organizēts kopā ar Zviedrijas ES prezidentūru http://www.bdforum.org/	Stokholma (SE)
2009. gada 5.–8. oktobris	Atvērtās dienas – Eiropas reģionu un pilsētu nedēļa: Globālie izaicinājumi, Eiropas atbildes http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/	Brisele (BE)
2009. gada 13.–15. oktobris	Baltijas jūras valstu apakšreģionu sadarbības (BSSSC) ikgadējā konference http://www.bsssc.com/	Silande (DK)
2009. gada 30. novembris – 1. decembris	Jaunas kohēzijas politikas novērtēšanas metodes: Novērtēšanas metožu uzlabošana http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/evaluation2009/index_en.htm	Varšava (PL)
2009. gada 10.–11. decembris	Kohēzijas politikas un teritoriālās attīstības konference: Izmantojiet teritoriālo potenciālu! http://www.se2009.eu/en/meetings_news/2009/12?tab=1	Kiruna (SE)
2010. gada 3. marts	Piektā ieinteresēto personu konference par HELCOM Baltijas jūras darbības plānu http://www.helcom.fi/	Helsinki (FI)

Informāciju par galvenajiem reģionālās politikas notikumiem meklējiet:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

LIECIET SEVI SADZIRDĒT

Panorama laipni aicina lasītājus sniegt komentārus un uzdot jautājumus. Nākamā izdevuma temats būs **klimate pārmaiņas** – viens no lielākajiem mūsdienu izaicinājumiem. Kādus pasākumus veic ES, lai ierobežotu kaitīgās emisijas? Kāds ir kohēzijas politikas devums to iedarbības mazināšanai? Pastāstiet, kādas pārmaiņas programmas veicina jūsu reģionā.

Panorama aicina uzdot praktiskus jautājumus par projektiem un politiku. Mēs izvēlēsimies dažus no iesūtītajiem komentāriem un jautājumiem un uzdosim tos ekspertiem jaunizveidotajā nodaļā "Problēmu novēršana".

Tāpēc, ja jums ir kas sakāms, neklusējiet! Sazinieties ar mums, lai uzdotu jautājumus vai izteiktu viedokli pa e-pastu:

regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-09-030-LV-C

ISSN 1725-8235

© Eiropas Kopienas, 2009
Pārpublicēšanas gadījumā atsauce uz avotu ir obligāta.

Drukāts Beļģijā

EIROPAS SAVIENĪBAS PUBLIKĀCIJU BIROJS
L-2985 Luxembourg

Eiropas Komisija, Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts
B.1 sadaļa – Komunikācija, informācija un attiecības ar trešajām valstīm
Rafaels Gulē (*Raphaël Goulet*)
Avenue de Tervueren 41, B-1040 Brussels
Fakss (32-2) 29-66003
E-pasts: regio-info@ec.europa.eu
Tīmekļa vietne: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

■ Publikāciju birojs